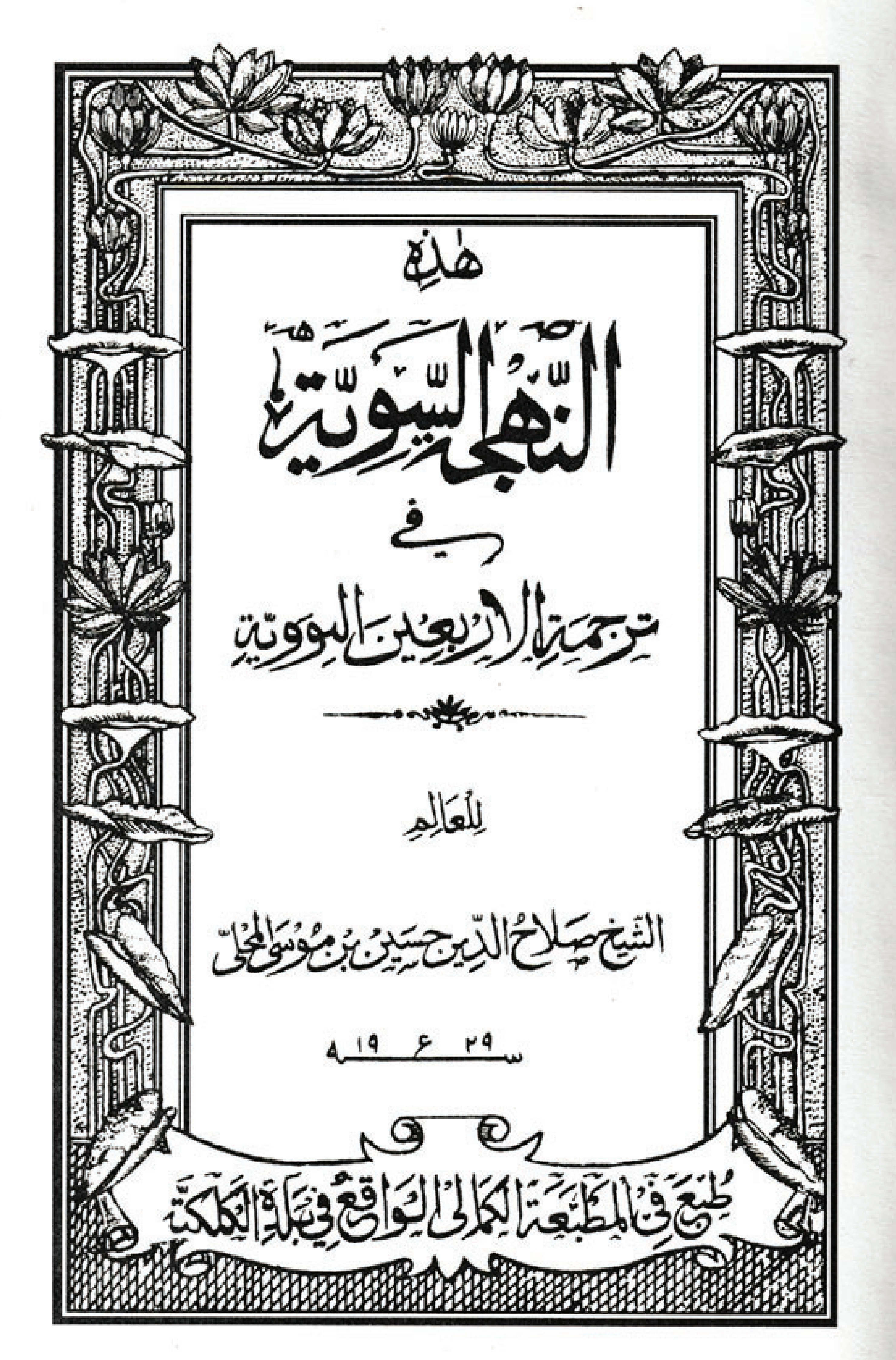
ޙުސައިން ޞަލާޙުއްދީން

ސާޅީސް ހަދީސް

هذه

النهجة السوية

في

ترجمة الاربعين النووية

للعالم

الشيخ صلاح الدين حسين بن موسى المحلي

س ٢٩ ٦ ١٩ ه

طبع في المطبعة الكمالي الواقع في بلدة الكلكتة

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين، ولا عدوان إلا على الظالمين، وصلى الله وسلم على سيدنا محمد سيد المرسلين، وعلى آله وصحبه أجمعين، أما بعد فيقول العبد الفقير إلى الله الملك العلي، صلاح الدين حسين بن موسى المحلي، غفر الله له،

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] اسلام دين [illegible] بيان

[illegible] آدم [illegible]

[illegible] خلق [illegible]

[illegible]

[illegible] – نَبِيْ [illegible]

مُحَمَّدُ مُصْطَفى اَحْمَدُ مُجْتَبى صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ [illegible]

[illegible] مَشْرِق [illegible]

[illegible] حَضْرَةُ [illegible]

[illegible] اَصْحَاب [illegible]

[illegible]

[illegible] وَصِيَّةُ [illegible]

حَرَامُ [illegible] حَلَال [illegible]

[illegible] اِسْلَامُ دِيْن

[illegible] عَمَلُ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] كَلَامُ [illegible] كَلَامُ [illegible] مَعْنَ [illegible]

[illegible] صَحِيْح [illegible] حَدِيْثُ

[illegible] حَدِيْثُ [illegible]

[illegible] مَعْنَ [illegible]

[illegible] إسلام [illegible]

[illegible] إمامُ [illegible]

[illegible] حديثُ [illegible]

[illegible] حديثُ جمعُ [illegible]

[illegible] شرحَ [illegible]

حديثُ [illegible] لازمُ [illegible]

[illegible]

[illegible] حديثُ [illegible]

[illegible] حديثُ [illegible] - قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ [illegible] صلوات

[illegible] حديثُ [illegible] مَنْ حَفِظَ [illegible]

[illegible] - أَرْبَعِيْنَ حَدِيْثًا [illegible] حديثُ .. مِنْ أُمَّتِي [illegible]

[illegible] - سَمَّاهُ اللهُ تَعَالَى [illegible]

[illegible] فِي السَّمَاءِ [illegible]

وَلِيًّا [illegible] .. وَفِي الْأَرْضِ [illegible] .. فَقِيْهًا ، فِقْهُ [illegible]

[illegible] - عَالِمًا [illegible] .. وَحَشَرَهُ اللهُ تَعَالَى [illegible]

[illegible] مَحْشَرَ [illegible] .. مَعَ الصَّالِحِيْنَ

صَالِحُ ކަންތައް ކުރާ މީހުން. لَاخَوْفٌ عَلَيْهِمْ އެބައިމީހުންނަށް ބިރުވެރިކަމެއް

ނުވޭ. وَلَاهُمْ އަދި އެބައިމީހުން ނުވެތެވެ. يَحْزَنُونَ ހިތާމަ ކުރާ މީހުންކަމުގައި

ކަމަށް. صَدَقَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، މިއީ ޙަދީޘްތަކުގެ

ތެރެއިން حَدِيثُ ފަދަ ދަރަޖަ ހުރި ބައްޔަކަށް ވުރެ حَدِيثُ ތައް އޮތް

ކަމަށް ނަމަ، އެކަމަށް ތަބާވެ عَمَلُ ކުރުމަށް ކަރުދާސް ދިރާސާ ކޮށް

ދިހަ حَدِيثُ ފަދަ ކަމެއް ދަސްކޮށް ބަޔާން ކުރުމަށް ތިބި ފަރާތްތަކުގެ ތެރޭގައި

ޝާމިލުވެ ތިބިއެވެ. عَرَبُ ބަހުން حَفِظ ކުރުމަށް ފަސޭހަ ވާގޮތަށް

ސިފަވެގެން ދާދިޔަ ދެމި ތިބި ބައި عَمَلُ ކުރުމަށް ތިބި ޖަމާޢަތް ވެސް

ފެނެއެވެ. އޭގެ ތެރޭގައި ހުރި ހަމަ ޖަމާޢަތެއްގެ جَمَعَ ކުރި ހަތަރެސް حَدِيثُ

ތަކެއްގެ ތެރެއިން إِسْلَامُ دِيْنُ ގެ ތެރޭގައި حُكْمُ ތައް ހިމެނިގެން

ހިނގާ ދަރަޖަ ތަކުގެ ތެރޭގައި، ހިނގާ ތަކެއް ހުރި خُلُقُ ތަކާއި اٰخِرَةُ ގެ

ތެރޭގައި ހިނގާ ކަންތައްތަކާއި ދަރަޖަ ތަކާއި ހަމަ ކަންތަކާ ހިނގާ ތަކެއް

ތަކުގައި جَمَعَ ކުރެއްވި إِمَامُ نَوَوِيُّ، جَمَعَ ކުރެއްވި ހަތަރެސް

حَدِيثُ ތަކެވެ. މި ތަރުޖަމާ ތައްޔާރު ކޮށްފައި ވަނީ ހަމަ ދީނުގެ ޙަޤީޤަތް

ހޯދުމަށް حَدِيثُ ގެ ތަރުޖަމާ ކިޔުމަށް عَامُّ ކުރުމަށް

ޓަކައި ދީނީ ކަންކަމަށް ފުރިހަމަ. އެވެ. އެކަމާ ގުޅޭ ދިރާސާ ކުރުމަށް

ދެއްވާށި عَمَلُ ކުރުމަށް ތައުފީޤު ދެއްވާށި! އާމީން ޔާ ރައްބަލް ޢާލަމީން

[illegible] عَمَل [illegible]

[illegible]

رَحْمَةُ [illegible]

[illegible] حَدِيثُ [illegible]

[illegible] نَوَوِي إِمَامُ [illegible] حَدِيثُ [illegible]

[illegible] حَدِيثُ [illegible] خِدْمَةُ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] شَفَاعَةْ [illegible]

[illegible] اَللّٰهُمَّ فَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى هٰذَا النَّبِيِّ الْكَرِيْمِ، وَعَلٰى اٰلِهٖ وَصَحْبِهٖ السَّالِكِيْنَ لِنَهْجِهِ الْقَوِيْمِ، وَهَبْ لَنَا اللّٰهُمَّ ثَبَاتًا عَلَى الصِّرَاطِ الْمُسْتَقِيْمِ، اٰمِيْنَ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيْمِ،

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

عَنْ اَمِيْرِ الْمُؤْمِنِيْنَ اَبِيْ حَفْصٍ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ

[illegible] عُمَرُ [illegible]

ޢުމަރުބުނު ލްޚައްޠާބު ރަޟިޔަﷲ ޢަންހު ވިދާޅުވިއެވެ. قَالَ ވިދާޅުވިއެވެ ކަލޭގެފާނު ތިމަންކަލޭގެފާނު

سَمِعْتُ އަޑުއެހީމެވެ ތިމަންކަލޭގެފާނު ރަސޫލާގެ އަޑު ވިދާޅުވާ. رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ ވިދާޅުވަނިކޮށް صَلَوَاتُ ލެއްވުން ރަސޫލާ رَسُولُ اللهِ ގެ ޙަދީޘް

حَدِيثُ ބުނެދެއްވަމުން. إِنَّمَا الْأَعْمَالُ ހަމަކަށަވަރުން ޢަމަލުތައް عَمَلُ

ވާނީ ނިޔަތުގެ މައްޗަށެވެ. بِالنِّيَّةِ ނިޔަތާއި އެކުގައެވެ. وَفِي رِوَايَةٍ އަދި

ރިވާޔަތެއްގައި ވެއެވެ. بِالنِّيَّاتِ ނިޔަތްތަކާއި އެކުގައި ވާނީއެވެ. وَإِنَّمَا

لِكُلِّ امْرِئٍ ކޮންމެ މީހަކަށްވެސް ވާނީ އޭނާ ނިޔަތްކުރި އެއްޗެކެވެ. ފަހެ

ދިނީ. مَا نَوَى ނިޔަތްކުރި އެއްޗެއް ވާނީ އެކަމަށެވެ. فَمَنْ كَانَتْ

ފަހެ ވީ هِجْرَتُهُ ހިޖުރަ ކުރުން هِجْرَة މަކާއިން މަދީނާއަށް (هِجْرَة ކުރެއްވުމުގެ

މާނައަކީ ދީނުގެ ސަބަބުން އެއް ތަނުން އަނެއް ތަނަކަށް ބަދަލުވުމެވެ.)

إِلَى اللهِ ﷲ ތަޢާލާގެ ރިޟާއަށް وَرَسُولِهِ އަދި ރަސޫލާގެ ރިޟާއަށް

ފަހެ އޭނާގެ ހިޖުރަ فَهِجْرَتُهُ ވާނީ ﷲ ތަޢާލާއަށް ހިޖުރަ ރިޟާއަށް إِلَى اللهِ

ތަޢާލާގެ ރިޟާއަށް. وَرَسُولِهِ އަދި ރަސޫލާގެ ރިޟާއަށް رَسُولًا

ވީމެވެ. وَمَنْ كَانَتْ ވީ هِجْرَتُهُ ހިޖުރަ ކުރުމުގެ

ނިޔަތަކީ إِلَى دُنْيَا ދުނިޔެއަށް ލިބުމުގެ ސަބަބުން يُصِيبُهَا ލިބޭ

އެއްޗެއް ހޯދުމަށެވެ. أَوِ امْرَأَةٍ އަންހެނަކު ކައިވެނި

ކުރުމަށް يَتَزَوَّجُهَا ކައިވެނި ކުރުމަށް ވާނީއެވެ. وَفِي رِوَايَةٍ

[illegible] يَنْكِحُهَا [illegible]

[illegible] فَهِجْرَتُهُ [illegible] إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ [illegible]

[illegible] رَوَاهُ [illegible] حَدِيثُ [illegible]

[illegible] إِمَامُ الْمُحَدِّثِيْنَ أَبُوْعَبْدِ اللهِ مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمٰعِيلَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ

ابْنِ الْمُغِيْرَةِ ابْنِ بَرْدِزْبَهْ الْبُخَارِيُّ [illegible] وَأَبُوالْحُسَيْنِ

مُسْلِمُ بْنُ الْحَجَّاجِ بْنِ مُسْلِمِ الْقُشَيْرِيُّ النَّيْسَابُوْرِيُّ [illegible]

[illegible] فِيْ صَحِيْحَيْهِمَا [illegible]

[illegible] اَللَّذَيْنِ هُمَا [illegible] أَصَحُّ الْكُتُبِ الْمُصَنَّفَةِ [illegible]

[illegible]

اَلْحَدِيْثُ الثَّانِيْ

عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ [illegible]

[illegible] عُمَرُ [illegible] قَالَ [illegible]

[illegible] بَيْنَمَا نَحْنُ [illegible] جُلُوْسٌ

[illegible] عِنْدَ رَسُوْلِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ [illegible] صلوات [illegible] رَسُوْلُ الله [illegible]

ذَاتَ يَوْمٍ [illegible] إِذْ طَلَعَ [illegible]

عَلَيْنَا [illegible] - رَجُلٌ [illegible] - شَدِيْدُ

بَيَاضِ الثِّيَابِ [illegible] شَدِيْدُ سَوَادِ الشَّعَرِ

[illegible] لَايُرٰى عَلَيْهِ [illegible]

[illegible] - اَثَرُ السَّفَرِ [illegible] - وَلَا يَعْرِفُهُ [illegible]

[illegible] - مِنَّا [illegible] اَحَدٌ [illegible] -

حَتّٰى جَلَسَ [illegible] اِلَى النَّبِيِّ

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ [illegible] صَلَوَاتُ [illegible]

[illegible] فَاَسْنَدَ [illegible] رُكْبَتَيْهِ [illegible]

[illegible] اِلٰى رُكْبَتَيْهِ [illegible]

وَوَضَعَ [illegible] كَفَّيْهِ [illegible] عَلٰى

فَخِذَيْهِ [illegible] وَقَالَ

[illegible] - يَا مُحَمَّدُ [illegible] - اَخْبِرْنِيْ [illegible]

[illegible] خَبَرُ [illegible] - عَنِ الْاِسْلَامِ ، اِسْلَامُ [illegible] فَقَالَ

رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ [illegible] صَلَوَاتُ [illegible] رَسُوْلُ

اللهِ [illegible] حَدِيْثُ [illegible] - اَلْاِسْلَامُ [illegible]

اَنْ تَشْهَدَ [illegible] - اَنْ لَّآ اِلٰهَ ، حَقٌّ [illegible]

[illegible] اِلَّا اللهُ [illegible]

ދެއްވުމާ وَأَنَّ مُحَمَّدًا އަދި ހަމަކަށަވަރުން مُحَمَّدٌ ގެފާނަކީ رَسُولُ اللهِ

ގެ ރަސޫލާ ކަމަށް ހެކިވުމާއި وَتُقِيمَ الصَّلَاةَ އަދި ނަމާދު قَائِم

ކުރުމާއި وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ، زكوٰة ދިނުމާއި وَتَصُومَ رَمَضَانَ

رَمَضَان މަހު ރޯދަ ހިފުމާއި وَتَحُجَّ الْبَيْتَ އަދި ބައިތުﷲ އަށް ޙައްޖު ވުމާއި

إِنِ اسْتَطَعْتَ ތިބާއަށް ކުޅަދާނަވެއްޖެނަމަ إِلَيْهِ އެތަނަށް حَجّ ވުމަށް

سَبِيلًا މަގެއް. قَالَ ދެންނެވިއެވެ. صَدَقْتَ

ތިޔަ ވިދާޅުވީ ތެދެކެވެ. فَعَجِبْنَا ދެން އަހަރެމެން ހައިރާންވީމެވެ.

عَجَائِب ވީމެވެ. مِنْهُ އޭނާއާމެދު يَسْأَلُهُ

ސުވާލުކޮށް وَيُصَدِّقُهُ އަދި ތެދުކުރާތީ

قَالَ ދެންނެވިއެވެ.

فَأَخْبِرْنِي ފަހެ ތިޔަ ކަލޭގެފާނު خَبَر ދެއްވާށެވެ.

عَنِ الْإِيمَانِ އީމާނާމެދު. قَالَ ވިދާޅުވިއެވެ. حَدِيث

أَنْ تُؤْمِنَ ތިބާ އީމާންވުމެވެ.

بِاللهِ ﷲ އަށް وَمَلَائِكَتِهِ އަދި

وَكُتُبِهِ އަދި

وَرُسُلِهِ އަދި وَالْيَوْمِ الْآخِرِ

آخِرَة ދުވަހަށް وَتُؤْمِنَ އަދި ތިބާ އީމާންވުމެވެ بِالْقَدَرِ

خَيْرِهٖ [illegible] وَشَرِّهٖ [illegible] قَالَ [illegible]

[illegible] صَدَقْتَ [illegible]

[illegible] فَاَخْبِرْنِيْ [illegible] عَنِ

الْاِحْسَانِ، اِحْسَانُ [illegible] قَالَ [illegible] حَدِيْثُ [illegible]

[illegible] اَنْ تَعْبُدَ اللّٰهَ [illegible]

[illegible] كَاَنَّكَ [illegible] تَرَاهُ [illegible]

[illegible] فَاِنْ لَمْ تَكُنْ [illegible]

[illegible] تَرَاهُ [illegible] فَاِنَّهٗ [illegible]

[illegible] يَرَاكَ [illegible] قَالَ [illegible]

[illegible] فَاَخْبِرْنِيْ [illegible] خَبَرُ [illegible]

[illegible] عَنِ السَّاعَةِ [illegible] قَالَ [illegible]

[illegible] حَدِيْثُ [illegible] مَا الْمَسْئُوْلُ [illegible]

[illegible] عَنْهَا [illegible] بِاَعْلَمَ [illegible]

مِنَ السَّائِلِ [illegible] قَالَ [illegible]

[illegible] فَاَخْبِرْنِيْ [illegible] خَبَرُ [illegible] عَنْ

اَمَارَتِهَا، قِيَامَةُ [illegible] عَلَامَةُ [illegible] قَالَ [illegible] حَدِيْثُ

[illegible] اَنْ تَلِدَ الْاَمَةُ [illegible] رَبَّتَهَا

[illegible] وَأَنْ تَرَى [illegible]

الْحُفَاةَ [illegible] الْعُرَاةَ [illegible]

رُعَاءَ الشَّاءِ [illegible] يَتَطَاوَلُونَ [illegible]

فِي الْبُنْيَانِ [illegible] ثُمَّ انْطَلَقَ [illegible]

[illegible] فَلَبِثَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ [illegible]

[illegible] صَلَوَاتْ [illegible]

[illegible] مَلِيًّا [illegible] ثُمَّ قَالَ [illegible] حَدِيثْ [illegible]

يَا عُمَرُ [illegible] عُمَرُ [illegible] أَتَدْرِي [illegible]

[illegible] مَنِ السَّائِلُ [illegible] قُلْتُ

[illegible] اَللهُ [illegible] وَرَسُولُهُ

[illegible] أَعْلَمُ [illegible] قَالَ

[illegible] حَدِيثُ [illegible] فَإِنَّهُ [illegible]

جِبْرِيلُ، جِبْرِيلُ [illegible] أَتَاكُمْ [illegible]

[illegible] يُعَلِّمُكُمْ [illegible] دِينَكُمْ [illegible]

[illegible] رَوَاهُ [illegible] حَدِيثُ [illegible] مُسْلِمُ، مُسْلِمُ [illegible]

الْحَدِيثُ الثَّالِثُ

عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمٰنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا

عُمَرُ ގެ ދަރިކަލުން ޢަބްދުﷲ ރަޟިޔަﷲ ޢަންހުމާ ގެ ކިބައިން ރިވާވެގެންވެއެވެ

ސަޙާބީ ބޭކަލުން عَبْدُ اللهِ ގެ ވާހަކަ ކުރެއްވިއެވެ. قَالَ ކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ

ވިދާޅުވިއެވެ. سَمِعْتُ އަހަރެން އަޑުއެހީމެވެ ދެއްކެވިކަމަށް ވިދާޅުވެއެވެ. رَسُوْلُ اللهِ

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ ވިދާޅުވާތީ صَلَوَاتْ ލެއްވުމަށް رَسُوْلُ اللهِ ގެ

ކަލޭގެފާނު حَدِيْثْ ދެއްކެވިއެވެ بُنِيَ الْإِسْلَامُ ، إِسْلَامْ دِيْنْ ބިނާކުރެވިފައިވަނީ

ފަސް ކަމެއްގެ މަތީގައެވެ. عَلَى خَمْسٍ ފަސް ކަމެއްގެ މަތީގައި شَهَادَةُ أَنْ لَا إِلٰهَ

إِلَّا اللهُ އަދި ﷲ ފިޔަވައި އެއްވެސް އިލާހެއް ނުވާކަމަށް ހެކިވުމާއި

ހެކިވުމާއި. وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللهِ ، مُحَمَّدُ ގެފާނަކީ ﷲ ގެ ރަސޫލާ ކަމަށް

ހެކިވުމާއި. وَإِقَامُ الصَّلَاةِ ނަމާދު قَائِمُ ކުރުމާއި. وَإِيْتَاءُ

الزَّكٰوةِ ، زَكٰوةْ ދިނުމާއި وَحَجُّ الْبَيْتِ ކަޢުބާ ބައިތަށް حَجُّ ކުރުމާއި

وَصَوْمُ رَمَضَانَ ، رَمَضَانْ މަހު ރޯދަ ހިފުމެވެ. رَوَاهُ މި حَدِيْثْ

ރިވާ ކުރެއްވީ. الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ މި ދެ ބޭކަލުންނެވެ.

الْحَدِيْثُ الرَّابِعُ

عَنْ أَبِيْ عَبْدِ الرَّحْمٰنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ގެ ކިބައިން

ރިވާވެގެން ވެއެވެ. ސަޙާބީ عَبْدُ اللهِ بِنْ مَسْعُوْدُ ގެ ވާހަކަ

ވިދާޅުވިއެވެ. قَالَ ކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. حَدَّثَنَا

رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ގެ صَلَوَاتْ ލެއްވުމަށް رَسُوْلُ اللهِ ގެ ކަލޭގެފާނު

[illegible] حَدِيثُ [illegible]. وَهُوَ އަދި އެކަލޭގެފާނަކީ [illegible]

الصَّادِقُ [illegible]. الْمَصْدُوقُ އަދި އެކަލޭގެފާނަކީ [illegible]

[illegible]. إِنَّ أَحَدَكُمْ [illegible]

[illegible] ... يُجْمَعُ خَلْقُهُ [illegible] جمع [illegible]

[illegible]. فِي بَطْنِ أُمِّهِ [illegible] أَرْبَعِينَ يَوْمًا

[illegible] نُطْفَةً [illegible] ثُمَّ يَكُونُ [illegible]

[illegible]. عَلَقَةً [illegible] مِثْلَ ذَٰلِكَ [illegible] ثُمَّ

يَكُونُ [illegible] مُضْغَةً [illegible] مِثْلَ ذَٰلِكَ

[illegible] ثُمَّ يُرْسَلُ الْمَلَكُ [illegible]

فَيَنْفُخُ فِيهِ [illegible] الرُّوحَ [illegible]. وَيُؤْمَرُ

[illegible]. بِأَرْبَعِ كَلِمَاتٍ [illegible] بِكَتْبِ

رِزْقِهِ [illegible]. وَأَجَلِهِ [illegible]

[illegible] وَعَمَلِهِ [illegible] عَمَلًا [illegible] وَشَقِيٌّ [illegible]

[illegible] أَوْ سَعِيدٌ [illegible] فَوَالَّذِي

لَا إِلَٰهَ غَيْرُهُ [illegible]

[illegible] إِنَّ أَحَدَكُمْ [illegible]

[illegible] لَيَعْمَلُ عَمَلَ [illegible]. بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ [illegible]

حَتّٰى مَايَكُونَ بَيْنَهُ

وَبَيْنَهَا

إِلَّا ذِرَاعٌ فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ

الْكِتَابُ

بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ فَيَعْمَلُ

فَيَدْخُلُهَا

وَإِنَّ أَحَدَكُمْ

أَهْلُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ لَيَعْمَلُ

حَتّٰى مَايَكُونَ بَيْنَهُ

إِلَّا ذِرَاعٌ وَبَيْنَهَا

فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ

فَيَعْمَلُ الْكِتَابُ

بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ

فَيَدْخُلُهَا

قَالُوا وَفِي رِوَايَةٍ

فَفِيمَ الْعَمَلُ

قَالَ رَسُولًا يَا رَسُولَ اللهِ

حَدِيثު ގައި ވެއެވެ. اِعْمَلُوا މި ބަސްފުޅުގެ މާނައީ عَمَل ކުރާށެވެ
ކަލޭ. فَكُلٌّ ކޮންމެ މީހަކުވެސް مُيَسَّرٌ ފަސޭހަކޮށްދެވިއްޖެއެވެ

لِمَا خُلِقَ لَهُ އެމީހަކު ހެއްދެވުނު ކަމަކަށް

ލިޔުއްވިފައިވާ ކަމަކަށް. رَوَاهُ މި حَدِيثު ރިވާކުރެއްވީ

اَلْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ މި ދެ އިމާމުންނެވެ.

اَلْحَدِيثُ الْخَامِسُ

عَنْ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ أُمِّ عَبْدِ اللهِ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا މުއުމިނުންގެ

މަންމަފުޅު ކަމުގައިވާ عَائِشَةُ ގެ ކިބައިން ރިވާވެގެން އައިސްފައިވެ
އެވެ. قَالَتْ އެކަމަނާ ވިދާޅުވިއެވެ. قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى
اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ސަލާމާއި صَلَوَات ލިބިވޮޑިގެންވާ رَسُولُ اللهِ ގެ
حَدِيثު ގައި ވެއެވެ. مَنْ أَحْدَثَ ވީމީހަކު އާކޮށް އުފެއްދިއްޔާ

فِي أَمْرِنَا މި އަހަރުމެންގެ ދީނުގައި مَا لَيْسَ مِنْهُ އޭގެ
ތެރޭގައި ނުހިމެނޭ ކަމެއް فَهُوَ ފަހެ އެކަމަކީ رَدٌّ ރައްދުވާ

بَاطِلُ ކަމެކެވެ. رَوَاهُ މި حَدِيثު ރިވާކުރެއްވީ اَلْبُخَارِيُّ
وَمُسْلِمٌ މި ދެ އިމާމުންނެވެ. وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ مُسْلِمު ގެ ރިވާ
ޔަތެއްގައި ވެއެވެ. مَنْ عَمِلَ عَمَلاً، عَمَل ކޮށްފިއްޔާ
لَيْسَ عَلَيْهِ ނުވާ ކަމެއް. أَمْرُنَا މި އަހަރުމެންގެ ދީނުގައި

شَرِيْعَةُ [illegible] دَلِيْلُ [illegible] فَهُوَ [illegible] رَدٌّ [illegible] بَاطِلُ [illegible]

اَلْحَدِيْثُ السَّادِسُ

عَنْ اَبِيْ عَبْدِ اللهِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيْرٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ [illegible]

[illegible] نُعْمَانُ بْنِ بَشِيْرُ [illegible]

قَالَ [illegible] سَمِعْتُ [illegible]

[illegible] رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ [illegible]

[illegible] صَلَوَاتْ [illegible] رَسُوْلُ اللهِ [illegible] حَدِيْثُ [illegible]

اِنَّ الْحَلَالَ [illegible] حَلَالُ [illegible] بَيِّنٌ [illegible]

[illegible] وَاِنَّ الْحَرَامَ [illegible] حَرَامْ [illegible] بَيِّنٌ [illegible]

[illegible] وَبَيْنَهُمَا [illegible]

مُشْتَبِهَاتٌ [illegible] شُبْهَ [illegible] لَا يَعْلَمُهُنَّ [illegible]

[illegible] كَثِيْرٌ مِّنَ النَّاسِ [illegible]

[illegible] فَمَنِ اتَّقَى الشُّبُهَاتِ، شُبْهَ [illegible]

[illegible] فَقَدِ اسْتَبْرَأَ [illegible] سَلَامَةْ [illegible]

[illegible] لِدِيْنِهٖ [illegible] وَعِرْضِهٖ [illegible]

وَمَنْ وَقَعَ، وَاقِعُ [illegible] فِي الشُّبُهَاتِ، شُبْهَ [illegible]

وَقَعَ [illegible] وَاقِعُ [illegible] فِي الْحَرَامِ، حَرَامْ [illegible]

كَالرَّاعِي ... يَرْعَى

حَوْلَ الْحِمَى

يُوشِكُ ... أَنْ يَقَعَ فِيهِ

وَاقِعُ ... أَلَا ... وَإِنَّ لِكُلِّ مَلِكٍ

حِمًى

أَلَا ... وَإِنَّ حِمَى اللهِ

مَحَارِمُهُ

أَلَا ... وَإِنَّ فِي الْجَسَدِ

مُضْغَةً ... إِذَا صَلَحَتْ

صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ

وَإِذَا فَسَدَتْ ... فَسَدَ الْجَسَدُ كُلُّهُ

أَلَا ... وَهِيَ ... الْقَلْبُ

رَوَاهُ ... الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ

الحَدِيثُ السَّابِع

عَنْ أَبِي رُقَيَّةَ تَمِيمِ بْنِ أَوْسٍ الدَّارِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ

... تَمِيمُ بْنُ أَوْس ...

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ...

ދީނަކީ الدِّينُ ވިދާޅުވިއެވެ. حَدِيثُ ގެ މާނައަކީ قَالَ ވިދާޅުވިއެވެ.
النَّصِيحَةُ ނަޞޭޙަތެވެ. قُلْنَا އަހުރެމެން ދެންނެވީމެވެ.
لِمَنْ ކާކަށްތޯ. قَالَ ވިދާޅުވިއެވެ. حَدِيثُ
لِلّٰهِ ﷲ އަށް. وَلِكِتَابِهِ އަދި އެކަލާނގެ ފޮތަށް.
وَلِرَسُولِهِ އަދި އެކަލާނގެ ރަސޫލާއަށް. وَلِأَئِمَّةِ الْمُسْلِمِينَ
މުސްލިމުންގެ އިމާމުންނަށް. وَعَامَّتِهِمْ އަދި އެއުރެންގެ عَامُّ ބަޔަށް.
رَوَاهُ حَدِيثُ مُسْلِمٌ ރިވާޔަތްކުރެއްވިއެވެ.

الحديث الثامن

عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا ޢަބްދުﷲ ބުނު ޢުމަރު ރަޟިޔަﷲ ޢަންހުމާ
ރިވާޔަތްކުރެއްވިއެވެ. عُمَرُ ގެ ދަރިކަލުން
... أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ
صَلَوَاتُ رَسُولُ اللهِ. حَدِيثُ
أُمِرْتُ އަހުރެންނަށް އަމުރުކުރެވިއްޖެއެވެ. أَنْ أُقَاتِلَ
النَّاسَ މީސްތަކުންނާ ހަނގުރާމަކުރުމަށް. حَتَّى يَشْهَدُوا
އެއުރެން ޝަހާދަތް ދޭންދެން. أَنْ لَا إِلٰهَ، حَقُّ
ތިމާ ﷲ މެނުވީ. إِلَّا اللهُ ﷲ
އެއްކަލާނގެއެވެ. وَأَنَّ مُحَمَّدًا مُحَمَّدُ

رَسُوْلُ اللهِ ކަމަށް ހެކިދީ، ނަމާދު ޤާއިމުކޮށް، ޒަކާތް ދޭންދެން، وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ

ނަމާދު قَائِمُ ކުރުން وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ ޒަކާތް ދިނުން فَإِذَا فَعَلُوا ذَٰلِكَ

ފަހެ، އެމީހުން އެކަންކަން ކުރިއްޔާ، އެމީހުންގެ ކިބައިން ރައްކާތެރިވެއްޖެއެވެ. عَصَمُوا مِنِّي އަހުރެންގެ ކިބައިން

ރައްކާތެރިވާނެއެވެ. އެމީހުންގެ ލޭތަކާއި، މުދާތައް، އެއީ އެމީހުންގެ ލޭ ތަކާއި މުދާ ތަކެވެ. -

دِمَاءَهُمْ އެމީހުންގެ ލޭތައް، އަދި އެމީހުންގެ وَأَمْوَالَهُمْ އެމީހުންގެ މުދާތައް އަދި

މެނުވީ إِلَّا بِحَقِّ الْإِسْلَامِ އިސްލާމްދީނުގެ ޙައްޤަކާ حَقّ ޙައްޤު އެއް

ދީނުގެ ޙައްޤު وَحِسَابُهُمْ އަދި އެމީހުންގެ ޙިސާބު ބެލުމަކީ

ވަނީ ﷲ عَلَى اللهِ تَعَالَى ﷲ ތަޢާލާގެ މައްޗަށް ލާޒިމްވާ ކަމެކެވެ.

رَوَاهُ ދި حَدِيْثُ ރިވާކުރެއްވީ الْبُخَارِي وَمُسْلِمُ ދެ އިމާމުން ކަމުގައިވެއެވެ.

الحَدِيْثُ التَّاسِعُ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَبْدِ الرَّحْمٰنِ بْنِ صَخْرٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ކަމަށްވާ

ފަރާތުން ރިވާވެގެންވެއެވެ. أَبُوْ هُرَيْرَةُ އެވަނީ ކުންޏާ ބައްޕައެވެ.

ވެއެވެ. قَالَ ވިދާޅުވިއެވެ. އަހުރެން އައްސަވައިފީމެވެ. سَمِعْتُ މި ތިޔަ

އެވެ. ވިދާޅުވަނިކޮށް ... رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ

ވިދާޅުވި صَلَوَاتُ ގެ رَسُوْلُ اللهِ ގެ ޙަދީޘް حَدِيْثُ ގެ ތެރޭގައި

ކަމަކީ مَا نَهَيْتُكُمْ عَنْهُ ތިޔަބައިމީހުންނަށް އަހުރެން ނަހީކޮށްފައިވާ ކަމެއް

ވިއްޔާ، ތިޔަބައިމީހުން فَاجْتَنِبُوْهُ އެކަމުން ދުރުވެ ތިބޭށެވެ.

وَمَا أَمَرْتُكُمْ بِهِ

فَافْعَلُوا مِنْهُ

مَا اسْتَطَعْتُمْ

فَإِنَّمَا أَهْلَكَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ

كَثْرَةُ مَسَائِلِهِمْ

وَاخْتِلَافُهُمْ

خِلَافُ عَلَى أَنْبِيَائِهِمْ

رَوَاهُ حَدِيثُ

الْبُخَارِي وَمُسْلِمُ

الْحَدِيثُ الْعَاشِرُ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ

أَبُو هُرَيْرَةَ قَالَ

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَوَاتُ

رَسُولُ اللهِ حَدِيثُ إِنَّ اللهَ

طَيِّبٌ طَاهِرُ

لَا يَقْبَلُ قَبُولُ إِلَّا طَيِّبًا، طَاهِرُ

وَإِنَّ اللهَ تَعَالَى

أَمَرَالْمُؤْمِنِيْنَ ބިދާ ނުވާ އުޢުދިށް މަލުނު ނުރާދު ނުރު ދިހަ ވާ ދިވާ بِمَا
أَمَرَبِهِ الْمُرْسَلِيْنَ ހަރުތުގެ ދިހަ ނުބު ނުރު ނުރާ ދުވާ ދުހު މަނުފަ فَقَالَ
تَعَالَىٰ ވަރު ދަސް ވަދި ނުވާ وَحْيُ ނުހަރާ ދުމާ يَآأَيُّهَا الرُّسُلُ ދުނު
ދަރަ ދިހަރު ތުހު ދިނަ ނުނު ނުވާ كُلُوْا މިދަހަ ދިނަ ނުނު ނުދި ނުހަ ދުހު
ނުވާ مِنَ الطَّيِّبَاتِ، طَاهِرُ حَلَالُ މަނު މިوَاعْمَلُوْا ދަމިދަ ހަ ދިނަ ނުހު
عَمَلُ ނުހަރު ދަނުވާ. صَالِحًا، صَالِحُ عَمَلُ މަދު وَقَالَ تَعَالَىٰ ދަމަދަ ހަރު ދު
ދަމަހަރު ނަހަ ނުދި وَحْيُ ނުހަރު ދުމަދު. يَآأَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ދު إِيْمَانْ
ވާ ޢު ދިނު މަނުނު ނުވާ كُلُوْا ދިހަ ހަރު ދަނު ނުވާ مِنْ طَيِّبَاتِ مَارَزَقْنَاكُمْ
މިދަ ނުނު ވަދި ނުދި ދަހަ ހަރު ނުނު ނުދު ވިطَاهِرُ حَلَالُ މަނު މިثُمَّ ذَكَرَ
ވުނު ވަދު ދިމަ ހަރު ދަނު ނުދި ވަނު ނުނު ނުނު ނުވި ދުވާ الرَّجُلَ ދިދަ ދި
ވާދަނަ يُطِيْلُ السَّفَرَ ދަވަދަދު ދި މަދު ހަރު ދުނު ދަހަ أَشْعَثَ ހަ ހަނު
ދިހަ ވާ ދަހަ ދިނު ނުވާ أَغْبَرَ ވާހަދާ ދަނު ދިހަ ދިހަ ދަހު ދިނު ވާ
يَمُدُّ يَدَيْهِ ދިދި ދި ވަދަމަ މަދަދު ނު إِلَى السَّمَآءِ ދުޢާ ދިމަދާ ހަނު يَارَبِّ
يَارَبِّ ދިވާ މަދި ނުދި ދަދުނު وَمَطْعَمُهُ ދިދި ދަދަ މަދި ދަ ވާ ދި ހަ حَرَامٌ
حَرَامٌ މަނު މިދަދު وَمَشْرَبُهُ ދިދި ހަ މަނު މިވާ ދަދު ދަދި حَرَامٌ، حَرَامٌ
މަނު މިދަދު ދަދި وَمَلْبَسُهُ ދިދި ދަނު ނުހަ މަނު މިވާ ދަދު ދަދި حَرَامٌ
حَرَامٌ މަނު މިދަދު ދަދި. وَغُذِّيَ ދިދި ދަހަ ހަ ހަ ވާ ދިހަ ބިالْحَرَامِ

[illegible] دُعَا [illegible] لَهُ فَأَنَّى يُسْتَجَابُ [illegible] حَرَامُ

[illegible] مُسْلِم، مُسْلِمُ [illegible] حَدِيث [illegible] رَوَاهُ [illegible]

الحَدِيثُ الحَادِي عَشَرَ

عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ [illegible]

حَسَنُ [illegible] قَالَ [illegible]

[illegible] حَفِظْتُ [illegible] حَدِيثُ [illegible]

[illegible] مِنْ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ [illegible] صَلَوَات [illegible]

رَسُولُ اللهِ [illegible] دَعْ مَا يُرِيبُكَ [illegible]

[illegible] إِلَى مَا لَا يُرِيبُكَ [illegible]

[illegible] مَعْنَ [illegible] حَرَام حَلَال [illegible]

[illegible] حَرَام حَلَال [illegible]

[illegible] رَوَاهُ [illegible] حَدِيثُ

[illegible] التِّرْمِذِيُّ، وَالنَّسَائِيُّ [illegible]

الحَدِيثُ الثَّانِي عَشَرَ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ [illegible]

أَبُو هُرَيْرَةَ [illegible] قَالَ [illegible]

[illegible] قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ [illegible] صَلَوَات [illegible]

رَسُوْلُ اللهِ ގެ ފަރާތުން حَدِيْثُ [illegible] مِنْ حُسْنِ إِسْلَامِ الْمَرْءِ

[illegible] إِسْلَامُ [illegible] تَرْكُهُ [illegible]

[illegible] مَالَا يُعْنِيْهِ [illegible] رَوَاهُ حَدِيْثُ

[illegible] التِّرْمِذِيُّ، ترمذي [illegible] وَغَيْرُهُ [illegible]

اَلْحَدِيْثُ الثَّالِثُ عَشَرَ

عَنْ أَنَسِ ابْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ [illegible]

أَنَسُ [illegible] قَالَ [illegible]

[illegible] قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ [illegible] صَلَوَاتُ [illegible] رَسُوْلُ اللهِ

[illegible] حَدِيْثُ [illegible] لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ [illegible]

[illegible] حَتّٰى

يُحِبَّ [illegible] لِأَخِيْهِ [illegible]

مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ [illegible]

[illegible] رَوَاهُ حَدِيْثُ [illegible] الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ [illegible]

اَلْحَدِيْثُ الرَّابِعُ عَشَرَ

عَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ [illegible]

ابْنُ مَسْعُوْدُ [illegible] قَالَ [illegible]

[illegible] قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ [illegible] صَلَوَاتُ [illegible]

رَسُوْلُ اللهِ ގެ ވަނީ حَدِيثُ ގައި ވެއެވެ. لاَ يَحِلُّ، حَلاَل ނުވާ

ނެތެވެ. دَمُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ، إِسْلاَމްދީން ގަބޫލުކޮށް ތިބި މީހެއްގެ

ލޭ އޮހޮރުވުން ދެމުން ވީ معنَ ދީ ލޭ ހިފުމެވެ. إِلاَّ بِإِحْدَى ثَلاَثٍ

ތިން ކަންތަކުން އެއްކަމެއް ނުވަތަ ވުމެއް ނޫނީ ނޫނެވެ. اَلثَّيِّبُ

الزَّانِي އެއީ ވެރިވެ ކައިވެނިކޮށް جماع ކުރުމަށްފަހު ޒިނޭ ކުރާ މީހާ

ވާގޮތެވެ. وَالنَّفْسُ بِالنَّفْسِ ދިރުނު ކަމުގައި ނަފްސަކަށް ނަފްސަކަށް ކުރާ

ބަދަލު وَالتَّارِكُ لِدِينِهِ ދީނުން ދުރުވެ مُرْتَدٌّ ވެއްޖެ ބަދަލު ދީ

اَلْمُفَارِقُ لِلْجَمَاعَةِ، جَمَاعَةً ދޫކޮށްލާ ވެއެވެ. رَوَاهُ ދި حَدِيثُ ރިވާ

ކޮށްދެއްވީ اَلْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ ދެ ބޭފުޅުންނެވެ. ވީއިރު - ދި

حَدِيثُ ގައިވާ ކަންތައް ދެނެގަނެ ކަމަށް ކުރާ ކުރިމަތިވާ ކަމެއް

ނުވާނެ މުސްލިމަކަށް ހިތްވަރު ދެއްކުމަށް ކުރުވާނެއެވެ. ހަމަ ދިމާލަށް

ހެވެއް ދެން ނޫނީ ދީނާ ހުރިހާ ކަމަކަށް ކުރިމަތިވާ ކަމަށް ހަމައެކަނި

ގެއްލުން أَصْل ގައިވާ ކަމަށް ކުރާ ކުރުވެވެ. އެކަމަކު ދެން ހަމަ

ނަހަހަ ނުކުރާ ކުރުމަށް ވުމެވެ. އެ ނަހަހަ ހިމެ ދި حَدِيثُ ގައި

ހުރި ނުކުރުމަށް ހުރިވެ. އެ ނަހަހަ ދި صَحَّ ހަވާލާ ކުރާ

جِمَاعُ ކުރުމަށް ކުރާ ކުރާ ކުރީގެ ވެވެ. ވަށަ ދެ ހާ حَدّ ދި ހިފޭނެ

ހިފާ ކުރެވެ. صَحَّ ހަވާލާ ކުރާ ކީ جماع ކުރި ހާ ކުރާ ދި

ނުދެނެ ހުރެ ކުރާ لواط ގެ ކުށަށް ޖަހާ حَدّ ގެ ވާހަކަ ހުރިގޮތެވެ. އަދި ދޮގުހެދުމާއި ސިއްރު ފާޅު ކުރުމާއި

ދައްކަމުންދާ ވާހަކައިގައި ބަދަލު ގެނައުމާއި ހަމަ އެފަދަ ކަންކަމެވެ. އަދި އާދައިގެ ކަންތައްތަކުގައި

ވާހަކަ ދެއްކުމާއި خلاف އުފެއްދުމެވެ. އަދި އާދަކާދައިގެ ކަންތަކުގައި ވާނަމަ ނަހީގެ

މާނައިގައި ނުވާނެ مَذْهَب ގެ خلاف ހުއްޓުމެވެ. އަދި ކޮށް ބަލާފައި

ފެނޭ حقّ ނާއިރު ކަމުގައި ވީނަމަވެސް. ފޮނުވުމަށް އެ ކަމާ ދޭތެރޭ ދަނީ ނުފެންނަ

ވާހަކައެއް ނުކިޔާ ނުހެދުމަށް ބަލައި ގަތުމާ ނުލާ ހެދުމެވެ

ވުން ކަމުގައި ވަނީ އެހެން ގޮތުން ދަނެގަނެ ނޫނީ ކުރާ ކަމެއްގައި

ވުން ލުގެ. އަދި ހަމަ އެހެން ކަމުގައި ގޮތަކަށް މުޅިން ކުރެވޭ

ހުރިހާ ކަމަކަށް ގޮސް ހިނގާ ބާއްވާ ކަމުގައި ވާ ބަޔަކު ވާނަމަ

ވަރުގަދަ ނުވާ ބައިތަކަށް އޮތް ނުފޫޒު اَوْلَى ވެއެވެ. جماعة އިން ވަކިވެ

ދާ މީހުންނާއި މިއީ ދީނަށް ތަބާނުވާ ކަމެއްގައި ދައުވާ ކުރާ خوارج ން

بَاغِي ން سُنَّة جماعة ގެ މަގުން ނުކުމެ بِدْعَة ގައި ހުއްޓުމާއި

اَلْحَدِيثُ الْخَامِسُ عَشَرَ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ދެއް ބުރަ ނިސްބަތްވާ ތިޔަ ކޮޅުން ދެ ފަރާތުން

أَبُو هُرَيْرَةُ ގެ ފަރާތުން ރިވާ ވެގެން ވެއެވެ. عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ސަލާމާއި صَلَوَات ލެއްވި رَسُولُ اللَّهِ ގެ ފަރާތުން ރިވާވެގެން

أَنَّهُ قَالَ ހަމަކަށަވަރުން ވިދާޅުވި ކަމަށް ފަރާތުން حَدِيث ނަގައިދެވިއެވެ.

مَنْ كَانَ [illegible] يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ [illegible]

[illegible] وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، آخِرَةُ [illegible] فَلْيَقُلْ [illegible]

خَيْرًا [illegible] أَوْ لِيَصْمُتْ [illegible] وَمَنْ

كَانَ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ [illegible]

[illegible] آخِرَةُ [illegible] فَلْيُكْرِمْ جَارَهُ [illegible]

[illegible] وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ

بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ [illegible] آخِرَةُ

[illegible] فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ [illegible]

[illegible] رَوَاهُ [illegible]

حَدِيثُ [illegible] الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ [illegible]

اَلْحَدِيثُ السَّادِسَ عَشَرَ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ [illegible]

[illegible] أَبُوهُرَيْرَةَ [illegible] أَنَّ رَجُلًا [illegible]

[illegible] قَالَ [illegible] لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

[illegible] صَلَوَاتُ [illegible] أَوْصِنِي [illegible]

وَصِيَّةً [illegible] قَالَ [illegible] حَدِيثُ [illegible]

[illegible] لَا تَغْضَبْ [illegible] فَرَدَّدَ [illegible]

فَقَالَ [illegible] لَا تَغْضَبْ [illegible] حَدِيثُ [illegible]

رَوَاهُ [illegible] حَدِيثُ [illegible] الْبُخَارِيُّ بُخَارِيُّ [illegible]

الحَدِيثُ السَّابِعُ عَشَرَ

عَنْ أَبِي يَعْلَى شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ [illegible] شَدَّادُ بْنُ أَوْسُ [illegible] عَنْ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ [illegible] صَلَوَاتْ [illegible] رَسُولُ اللهِ [illegible] قَالَ [illegible] حَدِيثُ [illegible] إِنَّ اللهَ [illegible] كَتَبَ الإِحْسَانَ، إِحْسَانْ [illegible] عَلَى كُلِّ شَيْءٍ [illegible] فَإِذَا قَتَلْتُمْ [illegible] قَتْلُ [illegible] فَأَحْسِنُوا الْقِتْلَةَ [illegible] قَتْلُ [illegible] وَإِذَا ذَبَحْتُمْ [illegible] فَأَحْسِنُوا الذِّبْحَةَ [illegible] وَلْيُحِدَّ أَحَدُكُمْ [illegible] شَفْرَتَهُ [illegible] وَلْيُرِحْ [illegible] ذَبِيحَتَهُ [illegible]

رَوَاهُ [illegible] حَدِيثُ [illegible] مُسْلِمٌ مُسْلِمُ [illegible]

الحَدِيثُ الثَّامِنَ عَشَرَ

عَنْ أَبِي ذَرٍّ جُنْدُبِ بْنِ جُنَادَةَ الْغِفَارِيِّ، وَأَبِي عَبْدِ الرَّحْمٰنِ مُعَاذِ ابْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا ދެބޭކަލުން [illegible]

[illegible] أَبُوذَرٍّ [illegible] مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ [illegible]

[illegible] عَنْ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ [illegible] صَلَوَاتْ

[illegible] رَسُولُ اللهِ [illegible] أَنَّهُ قَالَ [illegible]

[illegible] حَدِيثُ [illegible] اِتَّقِ اللهَ [illegible]

[illegible] تَقْوٰى [illegible] حَيْثُمَا كُنْتَ [illegible]

[illegible] وَأَتْبِعِ السَّيِّئَةَ الْحَسَنَةَ [illegible]

[illegible] تَمْحُهَا [illegible]

[illegible] وَخَالِقِ النَّاسَ [illegible]

[illegible] بِخُلُقٍ حَسَنٍ [illegible] خُلُقَ [illegible] رَوَاهُ [illegible] حَدِيثُ

[illegible] التِّرْمِذِيُّ، تِرْمِذِي [illegible] تَقْوَى

[illegible]

[illegible]

[illegible] حَدِيثُ [illegible]

[illegible]

[illegible] فرض [illegible]

[illegible]

خلق [illegible]

[illegible]

[illegible]

الحديث التاسع عشر

عن ابی العباس عبد الله بن عباس رضي الله عنهما [illegible]

[illegible] عبد الله بن عباس [illegible]

[illegible] قال [illegible] كنت [illegible]

[illegible] خلف النبي صلى الله عليه وسلم [illegible] صلوات [illegible]

[illegible] يوما [illegible] فقال

[illegible] حديث [illegible] يا غلام [illegible]

إني أعلمك [illegible]

[illegible] كلمات [illegible] احفظ الله [illegible]

[illegible] معنى

[illegible] فرض [illegible]

تقوى [illegible]

[illegible] يَحْفَظُكَ [illegible]

[illegible] اِحْفَظِ اللهَ [illegible]

[illegible] تَجِدْهُ [illegible]

[illegible] نَصْر [illegible]

[illegible] تُجَاهَكَ [illegible] اِذَا سَئَلْتَ

[illegible] فَاسْئَلِ اللهَ [illegible]

[illegible] وَاِذَا اسْتَعَنْتَ [illegible] فَاسْتَعِنْ بِاللهِ

[illegible] وَاعْلَمْ [illegible]

اِنَّ الْاُمَّةَ، اُمَّةُ [illegible] لَوِاجْتَمَعَتْ [illegible] جَمْع [illegible]

عَلٰى اَنْ يَّنْفَعُوْكَ [illegible] مَنْفَع [illegible] بِشَيْءٍ [illegible]

[illegible] لَمْ يَنْفَعُوْكَ [illegible] مَنْفَع [illegible]

اِلَّا بِشَيْءٍ [illegible] قَدْ كَتَبَهُ اللهُ لَكَ [illegible]

[illegible] وَاِنِ اجْتَمَعَتْ [illegible]

[illegible] عَلٰى اَنْ يَّضُرُّوْكَ [illegible]

[illegible] لَمْ يَضُرُّوْكَ [illegible]

[illegible] اِلَّا بِشَيْءٍ [illegible] قَدْ كَتَبَهُ اللهُ عَلَيْكَ [illegible]

[illegible] رُفِعَتِ الْاَقْلَامُ

قَلَمُ ތައް އުފުލިފައި ވެއްޖެއެވެ. وَجُفَّتِ الصُّحُفُ ހިކިއްޖެއެވެ ސުޙުފަތައް ލިޔެ

ނިމިފައި ވެއްޖެއެވެ. މިހެންނެވެ. މީގެ معنى އީ قِيَامَتَاءِ ހަމައަށް ހިނގާނެ ކަންތައް

ލިޔެ ނިމިއްޖެ ކަމެވެ. أنَالُ ކަލޭގެފާނު ދެއްވި ނަސޭހަތުގެ ތެރޭގައި މާނަ ހުރި ބޮޑެތި

ބަސްތަކެކެވެ. رَوَاهُ މި حَدِيث ރިވާ ކުރެއްވީ الـتِّرْمِذِي

ތިރްމިޛީ އެވެ. وَفِي رِوَايَةِ غَيْرِ التِّرْمِذِي، ތިރްމިޛީ ނޫން އެހެން

ފަރާތެއްގެ ރިވާޔަތެއްގައި އޮތީ احْفَظِ الله މާތްﷲ ގެ ޙައްޤު ތަކަށް ހިތާ

ފާރަވެރިވާށެވެ. تَجِدْهُ ކަލޭ ދެކޭނެއެވެ. އެކަލާނގެ ނަޟަރު ކަލޭގެ

ކުރިމަތީގައި. نَظَرُ ރަޙްމަތާއި ނަޞްރު ލިބިގެންވާ ގޮތުގައި

ހުންނަވާކަން. أَمَامَكَ ކަލޭގެ ކުރިމަތީގައި وَتَعَرَّفْ ކަލޭ ދަންނާށެވެ

ރަނގަޅަށް. إِلَى الله މާތްﷲ ގެ ޙަޟްރަތަށް ކަލޭ فِي الرَّخَاءِ

ފަސޭހަ ހާލަތުގައި. يَعْرِفُكَ އެކަލާނގެ ކަލޭ ދަންނަވާނެއެވެ

ދަތި ހާލަތުގައި. فِي الشِّدَّةِ ދަތި ހާލަތުގައި. حَالُ

وَاعْلَمْ އަދި ކަލޭ ދަންނާށެވެ. أَنَّ مَا أَخْطَأَكَ ކަލޭގެ ކިބައިން ދުރުވެގެން ދިޔަ

ކަމެއް ކަލޭގެ ނަސީބުގައި ލިޔެވިފައި. لَمْ يَكُنْ ނުވެއެވެ.

لِيُصِيبَكَ ކަލޭ އަށް ޖެހުމަށް ލިޔެވިފައި ނުވެއެވެ. وَمَا أَصَابَكَ ކަލޭ އަށް

ޖެހުނު ކަމެއް. لَمْ يَكُنْ ނުވެއެވެ. لِيُخْطِئَكَ ކަލޭ ދޫކޮށް

ދިޔުމަށް ލިޔެވިފައި ނުވެއެވެ. وَاعْلَمْ އަދި ކަލޭ ދަންނާށެވެ.

إِنَّ النَّصْرَ ހަމަކަށަވަރުން ނަޞްރު ލިބެނީ مَعَ الصَّبْرِ ކެތްތެރި
ކަމާއި އެކުގައެވެ. وَأَنَّ الْفَرَجَ ހަމަކަށަވަރުން ފަސޭހަކަން ލިބޭނީ
އެކުގައެވެ. مَعَ الْكَرْبِ ހިތާމައާއި ހާސްކަމާ އެކުގައި وَأَنَّ مَعَ الْعُسْرِ ހަމަކަށަވަރުން
ދަތިކަމާ އެކުގައި ފަސޭހަކަން ވެއެވެ. يُسْرًا ފަސޭހަ

الحَدِيثُ العِشْرُونَ

عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ الأَنْصَارِيِّ البَدْرِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ
ދަންނައެވެ. ابو مسعود ގެ ނަމަކީ عُقْبَةُ بْنِ عَامِرٍ ގެ ކިބައިން ރިވާވެގެން
ވެއެވެ. قَالَ އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ ނަބިއްޔާ صَلَوَاةُ ދެއްވާ رَسُولُ اللهِ ވިދާޅުވިއެވެ. حَدِيثُ ނަބަވީގައި ވެއެވެ.
إِنَّ مِمَّا أَدْرَكَ النَّاسُ ހަމަކަށަވަރުން މީސްތަކުންނަށް ލިބިގެން އައި ތަކެތީގެ ތެރޭގައި
ވެއެވެ. مِنْ كَلَامِ النُّبُوَّةِ الأُولَى ކުރީގެ ނަބީބޭކަލުންގެ ބަސްތަކުގެ ތެރޭގައި
ވެއެވެ. إِذَا لَمْ تَسْتَحِ ލަދުވެތިކަމެއް ނެތްނަމަ فَاصْنَعْ مَا شِئْتَ
ކަލޭގެ ހިތަށް އެރި ކަމެއް ކުރާށެވެ. رَوَاهُ މި حَدِيث ރިވާކުރެއްވީ الْبُخَارِيّ، بُخَارِيّ ގެ ރިވާއެވެ.

الحَدِيثُ الحَادِي وَالعِشْرُونَ

عَنْ سُفْيَانَ بْنِ عَبْدِ اللهِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ދަންނައެވެ. ރިވާކުރެއްވި
ބޭކަލަކީ سُفْيَانُ بْنِ عَبْدُ اللهِ ގެ ކިބައިން ރިވާވެގެންވެއެވެ. قَالَ އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅު
ވިއެވެ. قُلْتُ އަހުރެން ދެންނެވީމެވެ. ދެންނެވިއެވެ. يَا رَسُولَ اللهِ

އޭ ރަސޫލުﷲ އެވެ. ތިމަންނަށް ވިދާޅުވެދެއްވާށެވެ. قُلْ لِي ތިމަންނަށް ވިދާޅުވެދެއްވާނދޭވެ

فِي الْإِسْلَامِ، އިސްލާމްދީނުގައި ސާބިތުވެގެންވާ ބަހެއް قَوْلًا ބަހެއް ތިމަން

لَا أَسْأَلُ عَنْهُ ތިމަން އެކަމާމެދު ސުވާލު ނުކުރާނެ ފަދަ ބަހެއް ކަލޭގެފާނު ނޫން

އެހެން. أَحَدًا غَيْرَكَ ކަލޭގެފާނު ނޫން އެހެން އެއްވެސް މީހަކާ ސުވާލުކުރުމެއް ނެތް.

قَالَ ރަސޫލާ ﷺ ވިދާޅުވިއެވެ. حَدِيث ގައިވާ ގޮތުގައެވެ. قُلْ ކިޔާށެވެ. ތިމަން އީމާން ވީމެވެ

آمَنْتُ بِاللَّهِ ﷲ އަށް ތިމަން އީމާން ވީމެވެ ކިޔާށެވެ. ދެން އެއަށް ތެދުވެ ސާބިތުވާށެވެ. ثُمَّ

اسْتَقِمْ ދެން ސާބިތުވާށެވެ. ތެދުމަގުގައި ސާބިތުވާށެވެ. رَوَاهُ حَدِيث ރިވާކުރެއްވީ

مُسْلِمٌ، مُسْلِم ގެ ރިވާޔަތެވެ. މި ޙަދީޘް ދެއްކެވީ ﷲ އަށް އީމާންވުމާއި ދީނުގައި

ސާބިތުވުމުގެ މުހިންމުކަމެވެ. ރަސޫލާ ﷺ ގެ އަމުރުފުޅުތަކަށް ކިޔަމަންވުމަކީ

ސާބިތުވުމެވެ. އެކަމުގައި ތެދުވެރިވެ ސާބިތުވެ ހުރުމެވެ.

الْحَدِيثُ الثَّانِي وَالْعِشْرُونَ

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ދަންނަ

ވައިދެއްވެއެވެ. ޞަޙާބީ جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ ގެ ފަރާތުން ރިވާވެގެން

އެވެ. أَنَّ رَجُلًا މީހަކު ސުވާލުކުރެއްވިއެވެ. سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ ސުވާލު ކުރެއްވިއެވެ. صَلوٰة އާ ބެހޭގޮތުން رَسُولُ اللَّهِ ގެ ކިބައިން ސުވާލު ކުރެއްވިއެވެ.

فَقَالَ ދެން ދަންނަވާ ފާނެވެ. أَرَأَيْتَ ކަލޭގެފާނު ދެކެވޮޑިގެންވަނީ ކޮން ގޮތަކަށް ހެއްޔެވެ

إِنْ صَلَّيْتُ ތިމަން ނަމާދުކޮށް ފަސްވަގުތު ނަމާދު الْمَكْتُوبَاتِ الْخَمْسَ، فَرْض ވެގެން

[illegible] . وَصُمْتُ [illegible] . رَمَضَانَ ، رمضان [illegible] وَأَحْلَلْتُ

الْحَلَالَ ، حلال [illegible] حلال [illegible] . وَحَرَّمْتُ الْحَرَامَ ، حرام [illegible]

حرام [illegible] . وَلَمْ أَزِدْ عَلَى ذٰلِكَ [illegible]

[illegible] أَأَدْخُلُ الْجَنَّةَ [illegible] . قَالَ [illegible]

[illegible] حديث [illegible] . نَعَمْ [illegible] . رَوَاهُ [illegible]

حديث [illegible] . مُسْلِمٌ مسلم [illegible] .

اَلْحَدِيثُ الثَّالِثُ وَالْعِشْرُونَ

عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْحَارِثِ بْنِ عَاصِمٍ الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ [illegible]

[illegible] حارث بن عاصم [illegible] . قَالَ

[illegible] . قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

[illegible] صلواة [illegible] رسول الله [illegible] حديث [illegible] .

الطُّهُورُ ، طاهر [illegible] وضو [illegible] . شَطْرُ الْإِيمَانِ [illegible]

[illegible] . وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ [illegible] تَمْلَأُ الْمِيزَانَ ، ميزان [illegible]

[illegible] . وَسُبْحَانَ اللهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ [illegible] تَمْلَآنِ [illegible]

[illegible] . أَوْ تَمْلَأُ [illegible] . مَا بَيْنَ

السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ [illegible] . وَالصَّلَاةُ

[illegible] نُورٌ ، نور [illegible] . وَالصَّدَقَةُ ، صدقات [illegible] . بُرْهَانٌ

ސަދަގާތްކުރުމަކީ حُجَّةٌ އެވެ. وَالصَّبْرُ އަކީ ކެތްތެރިކަމަކީ ضِيَاءٌ އަލިކަމެ

ކެވެ. وَالْقُرْآنُ ކީރިތި ޤުރުއާނަކީ حُجَّةٌ لَكَ ތިބާގެ ހެޔޮކަމަށްވާ ދަލީލެއް

ނުވަތަ حُجَّةٌ އެވެ. اَوْعَلَيْكَ ނުވަތަ ތިބާއާ ދެކޮޅަށްވާ ދަލީލެކެވެ. ތިބާ

ހަލާކުވެގެންދާ هَلَاكُ ވުމަށް ސަބަބުވާ حُجَّةٌ އެވެ. كُلُّ النَّاسِ

ހުރިހާ މީހުން يَغْدُوا ހެނދުނު ނިކުމެ ގޮސް ތިމާގެ ނަފްސު ވިއްކާ

ފަރާތެއް ވެއެވެ. فَبَائِعٌ نَفْسَهُ ފަހެ ތިމާގެ ނަފްސު ވިއްކާ މީހާ

ފަހެ ނަފްސު ސަލާމަތްކޮށް فَمُعْتِقُهَا ނަރަކައިން މިނިވަންކޮށް ސަލާމަތް

ކުރާ މީހެކެވެ. اَوْمُوبِقُهَا ނުވަތަ ނަފްސު ހަލާކުކޮށްލާ މީހެކެވެ

ހަލާކު هَلَاكُ ވެގެންދާ މީހެކެވެ. رَوَاهُ މި حَدِيثُ ރިވާކުރެއްވީ مُسْلِمٌ مُسْلِمُ އެވެ.

اَلْحَدِيثُ الرَّابِعُ وَالْعِشْرُونَ

عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ދެކެވަޑައިގެންނެވި ސަހަބީ އަބޫ ذَرٍّ اَبُوْذَرٍّ

ވަނީ ރިވާކުރައްވާފައެވެ. عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَوَاةُ سَلَامَ

ލެއްވުން ގެންނެވި ރަސޫލާއާ فِيمَا يَرْوِيهِ އެ ނަބިއްޔާ ރިވާކުރައްވާ

ގޮތުގައި ތިމަންރަސްކަލާނގެ ކަލާނގެ عَنْ رَبِّهِ އެ ނަބިއްޔާގެ ރައްބު

ލާހުތަޢާލާގެ ކިބައިން އެ ނަބިއްޔާ ރިވާކުރެއްވި. أَنَّهُ قَالَ އެކަލާނގެ

ވަޙީ ކުރެއްވިއެވެ. يَا عِبَادِي އޭ ތިމަންރަސްކަލާނގެ އަޅުތަކުންނޭވެ.

إِنِّي ތިމަން ރަސްކަލާނގެ حَرَّمْتُ الظُّلْمَ އަނިޔާވެރިކަން ޙަރާމްކުރެއްވީމު

حَرَامُ ކުރެއްވީމެވެ. عَلَى نَفْسِي ތިމަންރަސްކަލާނގެ ނަފްސުގެ މައްޗަށް ޒުލުމު

ކުރުން. وَجَعَلْتُهُ އަދި އެކަން ލައްވައިފީމެވެ. بَيْنَكُمْ

ތިޔަބައިމީހުންގެ މެދުގައި. مُحَرَّمًا حَرَامُ ކަމެއް ކަމުގައި.

فَلَا تَظَالَمُوا ތިޔަބައިމީހުން އެކަކު އަނެކަކަށް ޒުލުމު

ނުކުރާށެވެ. يَا عِبَادِي އޭ ތިމަންރަސްކަލާނގެ އަޅުންނޭވެ. كُلُّكُمْ

ތިޔަބައިމީހުން ހުރިހާ މީހުންވެސް ضَالٌّ މަގުފުރެދިގެންވާ މީހުންނެވެ.

إِلَّا مَنْ هَدَيْتُهُ ތިމަންރަސްކަލާނގެ ހިދާޔަތް ދެއްވި މީހަކު

މެނުވީ. فَاسْتَهْدُونِي ތިޔަބައިމީހުން ތިމަންރަސްކަލާނގެ އަރިހުން

ހިދާޔަތް އެދޭށެވެ. أَهْدِكُمْ ތިމަންރަސްކަލާނގެ ތިޔަބައިމީހުންނަށް

ހިދާޔަތް ދެއްވާނަމެވެ. يَا عِبَادِي އޭ ތިމަންރަސްކަލާނގެ

އަޅުންނޭވެ. كُلُّكُمْ ތިޔަބައިމީހުން ހުރިހާ މީހުންވެސް جَائِعٌ ބަނޑުހައި

މީހުންނެވެ. إِلَّا مَنْ މެނުވީ. أَطْعَمْتُهُ ތިމަންރަސް

ކަލާނގެ ކާން ދެއްވި މީހަކު. فَاسْتَطْعِمُونِي ތިޔަބައިމީހުން ތިމަން

ރަސްކަލާނގެ އަރިހުން ކާނާ އެދޭށެވެ. أَطْعِمْكُمْ ތިމަންރަސްކަލާނގެ

ތިޔަބައިމީހުންނަށް ކާން ދެއްވާނަމެވެ. يَا عِبَادِي އޭ ތިމަންރަސްކަލާނގެ

އަޅުންނޭވެ. كُلُّكُمْ ތިޔަބައިމީހުން ހުރިހާ މީހުންވެސް عَارٍ، عُرْيَانٌ حَالٌ

ބަރަހަނާ މީހުންނެވެ. إِلَّا مَنْ كَسَوْتُهُ ތިމަންރަސްކަލާނގެ ހެދުން

ހެދުން ލައްވާދެއްވި މީހާ ނޫނީ - فَاسْتَكْسُوْنِي ފަހެ ތިޔަބައިމީހުން އަހުރެންގެ ކިބައިން

ހެދުން އެދޭށެވެ. - أَكْسُكُمْ އަހުރެން ތިޔަބައިމީހުންނަށް

ހެދުން ލައްވައިދެއްވާނަމެވެ. - يَاعِبَادِيْ އޭ އަހުރެންގެ

އަޅުންނޭވެ. - تُخْطِئُوْنَ ފަހެ ތިޔަބައިމީހުން ކުށްކުރަމުން ދަނީއެވެ -

بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ ރޭގަނޑާއި ދުވާލު. - وَأَنَا އަދި އަހުރެން

أَغْفِرُ الذُّنُوْبَ ފާފަތައް ފުއްސަވަމެވެ. - جَمِيْعًا ހުރިހާ -

فَاسْتَغْفِرُوْنِيْ ފަހެ ތިޔަބައިމީހުން އަހުރެންގެ ކިބައިން ފާފަ

ފުއްސެވުން އެދޭށެވެ. - أَغْفِرْ لَكُمْ އަހުރެން ތިޔަބައިމީހުންނަށް

ފާފަ ފުއްސަވާނަމެވެ. - يَاعِبَادِيْ އޭ އަހުރެންގެ

އަޅުންނޭވެ. - إِنَّكُمْ ހަމަކަށަވަރުން ތިޔަބައިމީހުން لَنْ تَبْلُغُوْا ފަހެ

ނުވާސިލުވާނެތެވެ. - ضُرِّيْ އަހުރެންނަށް ގެއްލުމުގެ

މަގާމަށް. فَتَضُرُّوْنِيْ ފަހެ ތިޔަބައިމީހުން ގެއްލުމެއް ދިނުމަށް

އަހުރެންނަށް ގެއްލުމެއް ދެވޭނެ ގޮތަކަށް. وَلَنْ تَبْلُغُوْا

نَفْعِيْ އަހުރެންނަށް މަންފާ ލިބިދިނުމުގެ މަގާމަށް ނުވާސިލުވާނެތެވެ.

ފަހެ. - فَتَنْفَعُوْنِيْ ފަހެ ތިޔަބައިމީހުން އަހުރެންނަށް

މަންފާއެއް ލިބިދެވޭނެ ގޮތަކަށް. - يَاعِبَادِيْ އޭ އަހުރެންގެ

އަޅުންނޭވެ. - لَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ ފަހެ ތިޔަބައިމީހުންގެ ފުރަތަމަ މީހާ

وَاٰخِرَكُمْ

وَاِنْسَكُمْ

وَجِنَّكُمْ ... كَانُوْا

عَلٰى اَتْقٰى قَلْبِ رَجُلٍ وَّاحِدٍ مِّنْكُمْ ... تَقْوٰى

مَا زَادَ ذٰلِكَ

فِيْ مُلْكِيْ

شَيْئًا ... يَا عِبَادِيْ

لَوْ اَنَّ اَوَّلَكُمْ

وَاٰخِرَكُمْ ... وَاِنْسَكُمْ

وَجِنَّكُمْ ... كَانُوْا

عَلٰى اَفْجَرِ قَلْبِ رَجُلٍ وَّاحِدٍ مِّنْكُمْ

مَا نَقَصَ ذٰلِكَ ... فِيْ مُلْكِيْ

شَيْئًا ... يَا عِبَادِيْ

لَوْ اَنَّ اَوَّلَكُمْ

وَاٰخِرَكُمْ

وَاِنْسَكُمْ

وَجِنَّكُمْ ތިޔަބައިމީހުންގެ ޖިންނީން އެންމެން ތިބެގެން. قَامُوْا ކޮޅަށް ތެދުވެ ހުރެގެން

ތިބެގެން فِيْ صَعِيْدٍ وَاحِدٍ އެއް ބިމެއްގައި. فَسَأَلُوْنِيْ ދެން އެމީހުން

ތިމަން ރަސްކަލާނގެއަށް ސުވާލުކޮށް ދަންނަވައިފި. فَأَعْطَيْتُ ދެން

ތިމަން ރަސްކަލާނގެ ދެއްވައިފިމެ كُلَّ وَاحِدٍ ކޮންމެ އެކަކަށް މީހަކަށް مَسْئَلَتَهُ

އެމީހާގެ ސުވާލުކުރި އެއްޗެއް. مَانَقَصَ ذٰلِكَ އެކަމުން އުނިއެއް

ނުވާނެއެވެ. مِمَّا عِنْدِيْ ތިމަން ރަސްކަލާނގެ حَضْرَةً ގައި ހުރި

ތަކެތިން. إِلَّا كَمَا يَنْقُصُ الْمِخْيَطُ ފަލޯ އުނިވާ އުނިކަހަލަ

އުނިވުމެވެ. إِذَا أُدْخِلَ الْبَحْرَ ކަނޑަށް ލެވިއްޖެނަމަ. يَا عِبَادِيْ

އޭ ތިމަން ރަސްކަލާނގެ އަޅުތަކުންނޭވެ. إِنَّمَا هِيَ އެއީ ހަމަ

أَعْمَالُكُمْ ތިޔަބައިމީހުންގެ عَمَلُ ތަކެވެ. أُحْصِيْهَا لَكُمْ ތިޔަ

ބައިމީހުންގެ عَمَلُ ތައް ތިމަން ރަސްކަލާނގެ ގުނައި ލިޔުއްވާ ރައްކާކުރައްވަމު

ވެ. ثُمَّ أُوَفِّيْهَا ދެން ތިޔަ عَمَلُ ތަކުގެ ޖަޒާ ފުރިހަމައަށް ދެއްވާނެ

އެވެ. فَمَنْ وَجَدَ ފަހެ ފެނިއްޖެ މީހާ خَيْرًا ހެޔޮ

އެއް فَلْيَحْمَدِ اللّٰهَ ފަހެ ﷲ އަށް حَمْدُ ކުރާހުށިކަމެވެ.

وَمَنْ وَجَدَ ފެނިއްޖެ މީހާ غَيْرَ ذٰلِكَ އެނޫން އެއް. فَلَا يَلُوْمَنَّ ފަހެ

ފުށުނާޅާހުށިކަމެވެ. إِلَّا نَفْسَهُ އޭނާގެ އަމިއްލަ ނަފްސަށް މެނުވީ

އެވެ. رَوَاهُ މި حَدِيْثُ ރިވާކުރެއްވީ مُسْلِمٌ ، مُسْلِمُ ގެ ފޮތުގައެވެ.

الحَدِيثُ الخَامِسُ وَالعِشْرُونَ

عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ [illegible] أَبُوذَرُّ

أَنَّ [illegible] قَالَ [illegible]

أُنَاسًا [illegible] مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ [illegible] صَلَوَاةْ [illegible] رَسُولُ اللهِ [illegible] أَصْحَابُ [illegible]

[illegible] قَالُوا [illegible] لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ [illegible] صَلَوَاةْ [illegible] نَبِي [illegible] ذَهَبَ أَهْلُ الدُّثُورِ

[illegible] بِالْأُجُورِ [illegible] يُصَلُّونَ

[illegible] كَمَا نُصَلِّي [illegible]

وَيَصُومُونَ [illegible] كَمَا نَصُومُ [illegible]

[illegible] وَيَتَصَدَّقُونَ [illegible] صَدَقَاتْ [illegible] بِفُضُولِ أَمْوَالِهِمْ

[illegible] قَالَ [illegible]

[illegible] حَدِيثْ [illegible] أَوَلَيْسَ قَدْ جَعَلَ اللهُ لَكُمْ [illegible]

[illegible] مَا تَصَّدَّقُونَ

بِهِ [illegible] صَدَقَاتْ [illegible] إِنَّ لَكُمْ [illegible]

[illegible] بِكُلِّ تَسْبِيحَةٍ [illegible] تَسْبِيحْ [illegible]

[illegible] يَعْنِي سُبْحَانَ اللهِ [illegible] صَدَقَةٌ ، صَدَقَاتْ [illegible]

وَكُلِّ تَكْبِيرَةٍ [illegible] يعنى اَللهُ اَكْبَرُ [illegible]

[illegible] صَدَقَةٌ، صدقات [illegible] وَكُلِّ تَحْمِيدَةٍ [illegible] حمد [illegible]

يعنى اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ [illegible] صَدَقَةٌ، صدقات [illegible] وَكُلِّ

تَهْلِيلَةٍ [illegible] يعنى، لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ [illegible]

[illegible] صَدَقَةٌ، صدقات [illegible] وَاَمْرٌ بِالْمَعْرُوفِ [illegible]

[illegible] صَدَقَةٌ، صدقات [illegible] وَنَهْيٌ عَنْ مُنْكَرٍ، مُنْكَرَاتْ [illegible]

نَهْيِ [illegible] صَدَقَةٌ، صدقات [illegible] وَفِي بُضْعِ اَحَدِكُمْ [illegible]

[illegible] جماع [illegible] صَدَقَةٌ، صدقات [illegible]

قَالُوْا [illegible] يَارَسُوْلَ اللّٰهِ [illegible]

[illegible] اَيَاْتِي اَحَدُنَا [illegible]

شَهْوَتَهٗ [illegible] وَيَكُوْنُ لَهٗ [illegible]

فِيْهَا [illegible] اَجْرٌ [illegible] قَالَ [illegible] حديث

[illegible] اَرَاَيْتُمْ [illegible] لَوْ وَضَعَهَا

[illegible] فِي حَرَامٍ حرام [illegible]

لَكَانَ عَلَيْهِ [illegible] وِزْرٌ [illegible]

فَكَذٰلِكَ [illegible] اِذَا وَضَعَهَا [illegible]

[illegible] فِي الْحَلَالِ، حلال [illegible] كَانَ لَهٗ [illegible]

أَجْرُ ލިބޭނެއެވެ. رَوَاهُ މި حَدِيثُ ރިވާކުރެއްވީ. مُسْلِمُ، مُسْلِمُ ގެ ޞަޙީޙުގައެވެ.

الحَدِيثُ السَّادِسُ وَالعِشْرُونَ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ މި ޙަދީޘް ރިވާކުރައްވަނީ أَبُو هُرَيْرَةَ

ގެފާނެވެ. ... ދެއްވައެވެ. قَالَ ކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. ...

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ... صَلَوَاةُ ... رَسُولُ اللهِ ގެ

... حَدِيثُ ... كُلُّ سُلَامَى ... مِنَ

النَّاسِ ... عَلَيْهِ ...

صَدَقَةٌ، صَدَقَاتُ ... كُلَّ يَوْمٍ ... تَطْلُعُ فِيهِ الشَّمْسُ ...

... مَعْنَى ...

...

... نِعْمَةُ ... مُقَابِلُ ...

... صَدَقَاتُ ...

...

... صَدَقَاتُ ... حَدِيثُ ...

مُسْلِمُ ... حَدِيثُ ... صَدَقَاتُ

... حَرَامُ

... صَدَقَاتُ ...

ނުވުމުގެ ސުންނަތެއް ހުރިހާ ދުވަހަކު ހިނގާ ޝަރީޢަތުގެ ފަރާތުން ޞަދަޤާތް

ކުރުމަށް ސުންނަތް ކުރެއްވިއެވެ. މި ޙަދީޘް ބުޚާރީ އާއި

مُسْلِمُ ރިވާ ކުރެއްވިއެވެ. އަދި ޙަدِيْثُ ގައި ޞަدَقَاتُ

ކުރުމުގެ ބާވަތްތައް ބަޔާންކޮށްދެއްވާފައި ވެއެވެ. فَيَعْدِلُ

ފަ عَدْلُ ކޮށްދިނުމަކީ ދެމީހުންގެ بَيْنَ اثْنَيْنِ މެދުގައި ޙުކުމް ކުރުމަކީ

صَدَقَةٌ އެއް ޞَدَقَاتْ ކެވެ. وَيُعِيْنُ الرَّجُلَ މީހަކަށް އެހީތެރިވުމަކީ فِيْ

دَابَّتِهِ އޭނާގެ ސަވާރީގައި ... فَيَحْمِلُ عَلَيْهَا އޭގެ މަތީގައި

އިށީނދުވުމަކީ أَوْ يَرْفَعُ عَلَيْهَا އޭގެ މަތީގައި އޭނާގެ مَتَاعَهُ ތަކެތި

އުފުލާދިނުމަކީ صَدَقَةٌ އެއް ޞَدَقَاتْ ކެވެ. وَالْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ ހެޔޮ ބަހަކީ

صَدَقَةٌ، ޞَدَقَاتْ ކެވެ. وَبِكُلِّ خُطْوَةٍ ކޮންމެ ފިޔަވަޅަކީ يَمْشِيْهَا

އޭނާ ހިނގާ إِلَى الصَّلَاةِ ނަމާދަށް صَدَقَةٌ، ޞَدَقَاتْ އެކެވެ.

وَتُمِيْطُ الْأَذَى ތަކުލީފު ދޭ ތަކެތި ފޮޅާ ނައްތާލުމަކީ

عَنِ الطَّرِيْقِ މަގުމަތިން صَدَقَةٌ އެއް ޞَدَقَاتْ ކެވެ.

رَوَاهُ ޙަދީޘް ރިވާކުރެއްވީ الْبُخَارِيُّ، ބުޚާރީ އެވެ.

الْحَدِيْثُ السَّابِعُ وَالْعِشْرُوْنَ

عَنِ النَّوَّاسِ بْنِ سَمْعَانَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ... ރިވާކުރެއްވި

ގޮތުގައި نَوَّاسُ بْنُ سَمْعَانُ ... عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ދެންނެވިއެވެ قَالَ ވިދާޅުވިއެވެ ނަބިއްޔާ ހަޟްރަތުގައި ރަސޫލާ صَلَوٰةُ ލެއްވުން ވާ ސަލާމް

ވާ ޙަދީޘް ބަޔާންކުރެއްވިއެވެ. اَلْبِرُّ ހެޔޮކަމަކީ حُسْنُ الْخُلُقِ، خُلُقُ

ރަނގަޅުކަމެވެ. وَالْاِثْمُ އަދި ފާފައަކީ مَاحَاكَ فِي النَّفْسِ ތިބާގެ

ނަފްސުގައި ޝައްކުވެ. وَكَرِهْتَ އަދި ތިބާ ނުރުއްސަވާ اَنْ يَّطَّلِعَ عَلَيْهِ

ދެނެގަތުމަށް ތިބާއަށް ނުރުހޭ النَّاسُ މީސްތަކުން رَوَاهُ ރިވާ ކުރެއްވި ޙަދީޘް

މިއީ ރިވާކުރެއްވި مُسْلِمٌ، مُسْلِمُ އެވެ. وَعَنْ وَابِصَةَ بْنِ مَعْبَدٍ رَضِيَ اللّٰهُ

عَنْهُ މިފަދައިން ރިވާކުރެއްވި ޙަދީޘް وَابِصَةُ بْنِ مَعْبَدُ ގެފާނު

ބަޔާންކުރެއްވިއެވެ. قَالَ ވިދާޅުވިއެވެ ގެފާނު ވަޑައިގަތީމެވެ. اَتَيْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ސަލާމް ލެއްވުން صَلَوٰةُ ލެއްވުން رَسُوْلُ اللّٰهِ ގެ ޙަޟްރަތަށް

ވަޑައިގަތުމުން ވިދާޅުވިއެވެ. فَقَالَ ވިދާޅުވިއެވެ ގެފާނު ޙَدِيْثُ

ބަޔާންކުރެއްވިއެވެ. جِئْتَ ތިބާ އައީ تَسْأَلُ ސުވާލުކުރުމަށްތޯ. عَنِ

الْبِرِّ ހެޔޮކަމާ ބެހޭގޮތުން. قُلْتُ އަހަރެން ދެންނެވީމެވެ ދެންނެވިން

އާދޭ نَعَمْ އާދޭހެވެ. فَقَالَ ވިދާޅުވިއެވެ ގެފާނު حَدِيْثُ ބަޔާންކުރެއްވިއެވެ

اِسْتَفْتِ ތިބާ ސުވާލުކުރާށެވެ قَلْبَكَ ތިބާގެ ހިތާ ހެޔޮކަމަކީ اَلْبِرُّ

ހެޔޮކަމަކީ مَا اطْمَأَنَّتْ عَلَيْهِ النَّفْسُ ނަފްސު ހަމަޖެހިގެން ވާ ކަމެވެ

ހިތް ހަމަޖެހޭ ކަމެވެ. وَاطْمَأَنَّ اِلَيْهِ الْقَلْبُ އަދި ހިތް ހަމަޖެހޭ ކަމެވެ

وَالْاِثْمُ އަދި ފާފައަކީ مَاحَاكَ فِي النَّفْسِ ނަފްސުގައި ޝައްކު ވާ ކަމެވެ

ހިތުގައި ތަޅުމަލާ ދެބަސްވެ ކަމެއްގައި ހިތް ތަޅުމަލާ وَتَرَدَّدَ فِي الصَّدْرِ ހިތުގެ ތެރޭގައި ތަޅުމަލާ ކަމެވެ.

އަދި ކަލޭގެފާނަށް މީސްތަކުން ފަތުވާދީ وَإِنْ أَفْتَاكَ النَّاسُ ހިތަކީ އެއީ ކަލޭގެފާނަށް ތަކުން ފަތުވާދީ

وَأَفْتَوْكَ ފިޔަސް ހިތުގައި ދެބަސްވާ ކަމެއްކަމުގައި ވިޔަސް. رَوَاهُ الْإِمَامُ أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ وَالدَّارِمِيُّ

اَلْحَدِيثُ الثَّامِنُ وَالْعِشْرُونَ

عَنْ أَبِي نَجِيحٍ الْعِرْبَاضِ بْنِ سَارِيَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ އެކަލޭގެފާނަށް ރުހިވޮޑިގަންނަވާށި! ނަޖީހުގެ

ބައްޕާފުޅު عِرْبَاضُ بْنُ سَارِيَةُ ގެފާނުގެ ކިބައިން ރިވާވެގެންވެއެވެ. قَالَ އެކަލޭގެފާނު

ވިދާޅުވިއެވެ. وَعَظَنَا رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ފަހެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް

صَلَوَاتُ ލެއްވިއެވެ رَسُولُ اللهِ ގެ ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވުމުގެ ތެރޭގައި وَعْظُ ދެއްވުމަކީ

ވިއެވެ. مَوْعِظَةً ،وَعْظ ކަމެއް وَجِلَتْ مِنْهَا އެ وَعْظ ގެ ސަބަބުން ހިތްތައް ބިރުގަތް

الْقُلُوبُ ހިތްތައް وَذَرَفَتْ ކަރުނަ އޮހިގެން ދިޔައެވެ مِنْهَا އެ وَعْظ ގެ ސަބަބުން ލޮލުން

الْعُيُونُ ލޮލުން ކަރުނަ އޮހިގެން ދިޔައެވެ. فَقُلْنَا ފަހެ އަޅުގަނޑުމެން

ދެންނެވީމެވެ. يَا رَسُولَ اللهِ އޭ އެކަލޭގެފާނަށް ރުހިވޮޑިގަންނަވާ رَسُولَا އެވެ. كَأَنَّهَا

ވަނީ وَعْظُ ގެ ތެރެއިން مَوْعِظَةُ مُوَدِّعٍ ވަކިވެގެންދާ މީހެއްގެ وَدِيعَةُ

ދެއްވި وَعْظ އެއް ފަދައެވެ. فَأَوْصِنَا އަޅުގަނޑުމެންނަށް وَصِيَّةُ ގެ

ދެއްވާށެވެ. قَالَ އެކަލޭގެފާނު حَدِيثُ ވިދާޅުވިއެވެ. أُوصِيكُمْ

ތިޔަބައިމީހުންނަށް وَصِيَّةُ ކުރައްވަމެވެ بِتَقْوَى اللهِ

އެކަލޭގެފާނަށް ބިރުވެތިވުމަށް تَقْوَى ލުމާއި وَالسَّمْعِ وَالطَّاعَةِ އަހަ

[illegible] وَإِنْ تَأَمَّرَ عَلَيْكُمْ [illegible]

[illegible] عَبْدٌ [illegible] فَأَطِيعُوهُ [illegible]

[illegible] وَأَنَّهُ مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ [illegible]

[illegible] فَسَيَرَى [illegible] إِخْتِلَافًا

كَثِيرًا [illegible] خِلَافُ [illegible] فَعَلَيْكُمْ [illegible]

بِسُنَّتِي [illegible] وَسُنَّةِ

الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ [illegible] خَلِيفَه [illegible] سُنَّةَ

الْمَهْدِيِّينَ [illegible] مِنْ

بَعْدِي [illegible] خُلَفَاءُ الرَّاشِدُونَ

[illegible] أَبُوبَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُثْمَانُ وَعَلِيٌّ [illegible]

[illegible] حَسَنٌ [illegible] مُعَاوِيَةُ [illegible]

عُمَرُ بْنِ عَبْدُ الْعَزِيزِ [illegible] عَضُّوا عَلَيْهَا [illegible]

[illegible]

[illegible] بِالنَّوَاجِذِ [illegible] مَعْنَ [illegible]

[illegible] وَإِيَّاكُمْ [illegible]

[illegible] وَمُحْدَثَاتِ الْأُمُورِ [illegible]

[illegible] فَإِنَّ ذٰلِكَ [illegible] بِدْعَة

بِدْعَ އެވެ. وَكُلُّ بِدْعَةٍ ކޮންމެ بِدْعَ އަކީ ضَلَالَةٌ މަގުފުރެދުމެކެވެ.

رَوَاهُ މި حَدِيثُ ރިވާކުރެއްވީ أَبُودَاوُدُ وَالتِّرْمِذِيُّ ދެބޭކަލުން ރިވާ

ކުރެއްވިއެވެ. މިތަނުގައި بِدْعَ އޭ ބުނެފައިވަނީ ބަހުގެ مَعْنَى އިން ނޫން

ރިވެތި ކަންތައްތަކެއް ނޫނެވެ. ވުމާ ދެކޮޅަށް ގެނެވޭ ކަންތައް مَعْنَى ކަމުގައެވެ. ދީނީ

عَرَبِ ބަހުގެ بِدْعَ އަށް ބުނާ ބަހުގެ مَعْنَى އެވެ. شَرِيعَةُ ގެ بِدْعَ

އަކީ ދީނުގައި ނެތް ކަމެއް ދީނަށް ވައްދައި ދީނުގެ ތެރޭގައި ކަމެއް ކަމުގައި ހަދާ

ކަންތައްތަކާއި ދީނާ خِلَافَ ކަންތައްތަކާއި ކަމެއް ކުރުމަށް ގެނައުމެވެ.

اَلْحَدِيثُ التَّاسِعُ وَالْعِشْرُونَ

عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ދެކެ ރިވާވެގެން ވެއެވެ. ހަމަކަށަވަރުން

ވެއެވެ. مُعَاذُ بْنُ جَبَلْ ގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. قَالَ ވިދާޅުވިއެވެ. ތިމަން

ދަރިކަލުން. قُلْتُ ތިމަން ދެންނެވީމެވެ. يَا رَسُولَ

اللهِ އޭ އަޅުގަނޑުގެ ނަބިއްޔާއެވެ. أَخْبِرْنِي ތިމަންނަށް خَبَرُ ދެއްވާށެވެ.

ތިމަން عَمَلُ بِعَمَلٍ ކުރާނެ عَمَلެއް يُدْخِلُنِي الْجَنَّةَ ސުވަރުގެ

ވެއްދޭނޭ عَمَلެއް ހަދައި ވެސް ވަރަށް وَيُبَاعِدُنِي ދުރުކުރާނޭ ކަމެއް.

مِنَ النَّارِ ނަރަކައިން قَالَ ވިދާޅުވިއެވެ. حَدِيثُ ގައި ވޭއެވެ.

قَدْ سَأَلْتَ ކަލޭ ސުވާލު ކުރީ ހަމަކަށަވަރުން ބޮޑު عَنْ عَظِيمٍ

ކަމަކާ ބެހޭ ގޮތުންނެވެ. وَإِنَّهُ އަދި ހަމަކަށަވަރުން ބޮޑު ކަމެއްނަމަވެސް

ދެން يَسَّرَهُ اللهُ ކަލޭގެ ދެއްވާ ބޭކަލަކަށް عَلَى مَنْ ހުރި ފަސޭހަ ކަމެކެވެ لَيَسِيرٌ

ތިޔަ ކަމަކީ ފަސޭހަ ކުރައްވާ ބޭކަލަކަށް عَلَيْهِ މައްޗަށް ވަރަށް ފަސޭހަ ކަމެކެވެ

ދެން ކަލޭ تَعْبُدُ اللهَ އަޅުކަން ކުރުމާއި ކަލާނގެ އަށް އެކަލާނގެ ޢިބާދަތް ކުރުމާއި

އަދި لَا تُشْرِكُ بِهِ އެކަލާނގެ އާ އެކު شَرِيك އެއް ނުކުރުމާއި شَيْئًا

އަދި ކަލޭ ނަމާދު وَتُقِيمُ الصَّلَاةَ ނަމާދު قَائِمُ ކުރުމާއި ދެ ދުވަހު وَ

تُؤْتِي الزَّكَاةَ ، زَكَاةُ ދިނުމާއި وَتَصُومُ رَمَضَانَ ، رَمَضَانُ މަހު ރޯދަ ހިފުމާއި

ދީ وَتَحُجُّ الْبَيْتَ ބައިތުﷲ އަށް حَجُّ ކުރުމެވެ. ثُمَّ قَالَ ދެން ވިދާޅުވި حَدِيثُ

ކުރެއްވި ދަނޑި أَلَا أَدُلُّكَ ކަލޭގެ ދަލީލް ކޮށްދީ دَلِيل ދެއްކުން ކަލޭ

ދެއްކުން ކަލޭ. عَلَى أَبْوَابِ الْخَيْرِ ހެޔޮ ކަންކަމުގެ ދޮރުތަކަށް ދެއްކެވުމެއް

الصَّوْمُ ރޯދައަކީ جُنَّةٌ ދިފާޢު ކުރާ ތަކެއްޗެވެ. وَالصَّدَقَةُ ، صَدَقَاتُ

ކުރުން تُطْفِئُ الْخَطِيئَةَ ފާފަ ނިއްވާ ލަނީ އެވެ. كَمَا تُطْفِئُ الْمَاءُ

ފެނުން ނިއްވާ ލާ ގޮތަށް النَّارَ އަލިފާން. وَصَلَاةُ الرَّجُلِ މީހާ ކުރާ ނަމާދު

ދުވަހު مِنْ جَوْفِ اللَّيْلِ ރޭގެ ދެމެދު. ثُمَّ تَلَا ދެން ތިލާވަތް ކުރެއްވި

ވަޙީ ... تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ ދެން ...

حَتَّى بَلَغَ ... يَعْمَلُونَ ދެން ...

... مَعْنَى ...

...

ދިޔަހަމަޔެ. ހަމަކަށަވަރުން ދެކެވިގެންވާ ގޮތަށް ހަމަ ދެކެވޭ އާޔަތް ކިޔަވައިދެއްވިއެވެ

ثُمَّ قَالَ ދެން ރަސޫލާ ޙަދީޘް ކުރެއްވިއެވެ. أَلَا أُخْبِرُكَ ތިބާއަށް ނުދަންނަވާނަންތޯ

ކަމުގެ ޚަބަރު ނުދަންނަވާނަންތޯ ކަމުގެ ބޮލާއި. بِرَأْسِ الْأَمْرِ ތިޔަ ސުވާލު

ކުރި ކަމުގެ ބޮލާއި އޭގެ ތަނބާއި وَعَمُودِهِ އަދި އޭގެ ތަނބާއި ކަމުގެ

ސުރުގެ. وَذِرْوَةِ سَنَامِهِ އަދި އޭގެ އެންމެ މަތީ ކޮޅާއި ކަމުގެ ބޮލާއި

ވަނީ. قُلْتُ މިހެން ދަންނަވައިފިން ކަލޭގެފާނު. بَلَى އާދޭހެވެ

يَا رَسُولَ اللهِ އޭ ﷲ ގެ ރަސޫލާއެވެ. قَالَ އޭރު ކަލޭގެފާނު ޙަދީޘު

ކުރެއްވިއެވެ رَأْسُ الْأَمْرِ އަދި ކަމުގެ ބޮލަކީ اَلْإِسْلَامُ إِسْلَامُ ދީނެވެ

وَعَمُودُهُ އަދި އޭގެ ތަނބަކީ اَلصَّلَاةُ ނަމާދެވެ. وَذِرْوَةُ سَنَامِهِ

އަދި އޭގެ އެންމެ މަތީ ކޮޅަކީ اَلْجِهَادُ ޖިހާދެވެ

ކުރެއްވިއެވެ. ثُمَّ قَالَ ދެން ޙަދީޘް ކުރެއްވިއެވެ أَلَا أُخْبِرُكَ ތިބާއަށް

ނުދަންނަވާނަންތޯ ކަމުގެ ޚަބަރު ކަމުގެ ހުރިހާ. بِمَلَاكِ ذٰلِكَ كُلِّهِ

އެ ހުރިހާ ކަމެއްގެ ރަނގަޅުވުމުގެ ބިންގާ ކަމުގެ ވާހަކަ ދަންނަވާނަންތޯ

قُلْتُ މިހެން ދަންނަވައިފިން ކަލޭގެފާނު. بَلَى އާދޭހެވެ يَا رَسُولَ اللهِ

އޭ ﷲ ގެ ރަސޫލާއެވެ. فَأَخَذَ އޭރު ކަލޭގެފާނު ހިފެއްވިއެވެ

ދުލުން بِلِسَانِهِ އޭރު ކަލޭގެފާނު ދުލުގައި ثُمَّ قَالَ ދެން ޙަދީޘު

ކުރެއްވިއެވެ. كُفَّ عَلَيْكَ ތިބާގެ މައްޗަށް ހިފަހައްޓާށެވެ هٰذَا މިއެއްޗަށް

ދި. قُلْتُ ތިމަންކަލޭގެފާނު ދަންނަވައިފީމެވެ. يَارَسُوْلَ اللهِ ! ދެން
ތިމަންމެން ބުނާ ބަސްތަކަށް ވެސް. وَإِنَّا އަދި ތިމަންމެން ވާހުށީ لَمُؤَاخَذُوْنَ
ހިސާބު ކުރައްވާނެ ހެއްޔެވެ بِمَا نَتَكَلَّمُ بِهِ ތިމަންމެން ބުނާ ބަސްތަކުގެ ސަބަބުން
ދިން فَقَالَ ފަހެ ވިދާޅުވިއެވެ حَدِيْث ގެ ރާވީ ކަލޭގެފާނަށް ثَكِلَتْكَ ކަލޭ
ގެފާނުގެ މަންމަ ކަލޭގެފާނު ގެއްލިއްޖައުމަ. أُمُّكَ ކަލޭގެފާނުގެ މަންމަ. ދެ ކަ
عَرَبِيْ ބަހުގައި މިފަދަ ބަސް ބޭނުންކުރަނީ ހައިރާންކަމުގައެވެ. وَهَلْ يَكُبُّ
النَّاسَ ޖެހިއްޖެ މީހުން ހުރިހާ ސަބަބަކީ ކަމަކު ނުވެ. فِي النَّارِ ނަރަކައިގެ
މެދަށް عَلَى وُجُوْهِهِمْ އެމީހުންގެ މޫނުމަތިން. أَوْ قَالَ ނުވަތަ حَدِيْث
ގެ ރާވީ ވިދާޅުވި عَلَى مَنَاخِرِهِمْ އެމީހުންގެ ނޭފަތުމަތިން. إِلَّا
حَصَائِدُ أَلْسِنَتِهِمْ އެމީހުންގެ ދުލުން ނިކުންނަ ބަސްތަކުގެ ސަބަބުން ނޫނީ
ކަމަކު ނުވާނޭ. رَوَاهُ حَدِيْث ރިވާ ކުރެއްވީ التِّرْمِذِيُّ، تِرْمِذِيْ ގެ ٩٣

الْحَدِيْثُ الثَّلَاثُوْنَ

عَنْ أَبِي ثَعْلَبَةَ الْخُشَنِيِّ جُرْثُوْمِ بْنِ نَاشِرٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ދެކޮޅުން ވެ
ވަޑައިގަތުމެވެ. جُرْثُوْمُ بْنِ نَاشِرٍ ގެ ނަން ބުނެވިފައިވާ ގޮތެވެ. عَنْ
رَسُوْلِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ އަށް صَلَوَاة ލެއްވި رَسُوْلُ اللهِ ގެ
ފަރާތުން ރިވާވެ قَالَ ވިދާޅުވިއެވެ حَدِيْث ގެ ރާވީ ވިދާޅުވިއެވެ.
إِنَّ اللهَ تَعَالَى ހަމަކަށަވަރުން ﷲ ތަޢާލާ ބަޔަކު ކަންތައް فَرَضَ فَرَائِضَ

فَرْضُ ތަކެއް ކަނޑައަޅުއްވައި فَرْضُ ކުރައްވައިފިއެވެ. فَلَا تُضَيِّعُوهَا ދެން فَرْضُ ތައް
ދޫކޮށް ނުލާށެވެ. وَحَدَّ حُدُودًا އަދި ޙައްދުތަކެއް ކަނޑައަޅުއްވައިފިއެވެ.
ހަމަ އެ ޙައްދުތަކުން ބޭރަށް ނުދާށެވެ. فَلَا تَعْتَدُوهَا ދެން އެ ޙައްދުތަކުން ބޭރަށް ދިޔުމަކީ
ރަނގަޅު ކަމެއް ނޫނެވެ. وَحَرَّمَ أَشْيَاءَ އަދި ބައެއް ކަންކަން حَرَامُ ކުރައްވައިފިއެވެ.
ދެވެ. فَلَا تَنْتَهِكُوهَا ދެން އެ ކަންކަމުގެ حُرْمَةُ ނުކެނޑޭށެވެ. ދެން އެ ކަމެއް
ކުރުމަކީ ރަނގަޅު ކަމެއް ނޫނެވެ. وَسَكَتَ އަދި ހަމަ ދެއްވާ ވަޙީގެ ތެރޭގައި بَيَانْ
ނުކުރައްވާ ސުކޫތު ކުރެއްވިއެވެ. عَنْ أَشْيَاءَ ބައެއް ކަންކަމާމެދު ތިޔަބައިމީހުންނަށް رَحْمَةً
لَكُمْ ދެއްވުމުގެ ގޮތުން رَحْمَةً ތަކުން ގޮތުގައި غَيْرَ نِسْيَانٍ ހަނދާން ނައްތާލެއްވުމަކުން ނޫނެވެ.
ފަހެ އެކަންކަމާ މެދު. فَلَا تَبْحَثُوا ދެން ތިޔަބައިމީހުން ސުވާލު ނުކުރާށެވެ. عَنْهَا
އެކަންކަމާ މެދު ހޯދުމަށް ބަލަން ނުފެށާށެވެ. مَعْنَى ދެން އޭގެ މާނައަކީ
ވަޙީ ބާވައިލެވުނު ދުވަސްވަރު ސުވާލު ކުރުމުން ކަމެއް ވާޖިބު ވުމާއި ނުވަތަ
ހަމަ ކަމެއް حَرَامُ ވެދާނެ ކަމަށް ބިރުވެތިވެ ވެރިކަމުގެ ސަބަބުން ސުވާލު ނުކުރާށެވެ
ވެސް ދެވެ. އަދި ވަޙީ ބާވައިލެވުމުން ފަހު ބާކީ ވަނީ ދީނީ ކަންކަމުގައި
ދަނެގަތުމަށް ސުވާލު ކުރުމަކީ މަނާ ކަމެއް ނޫނެވެ. ނަމަވެސް ތަކައްލުފު
ކުރުމާއި ބޭކާރު ސުވާލުތައް ކުރުމަކީ ރަނގަޅު ކަމެއް ނޫނެވެ. އަދި
ވެއެވެ. وَقَدْ صَحَّ ހަމަ ތެދު ގޮތުގައި صَحَّ ވެގެން ވެއެވެ حَدِيثُ ގައި ވެއެވެ هَلَكَ
الْمُتَنَطِّعُونَ[٣] ހަލާކު ވެއްޖެއެވެ ތަކައްލުފު ކުރާ މީހުން ކަމަށް ވިދާޅުވެފައި

الدَّارُقُطْنِيُّ ... حَدِيثُ ... رَوَاهُ

وَغَيْرُهُ

الحَدِيثُ الحَادِي وَالثَّلاَثُونَ

عَنْ أَبِي الْعَبَّاسِ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ

قَالَ ... سَهْلُ بْنِ سَعْدُ

إِلَى ... جَاءَ رَجُلٌ

النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ... صَلَوَاةُ

يَا رَسُولَ اللهِ ... فَقَالَ

عَلَى عَمَلٍ ... دُلَّنِي

أَحَبَّنِي اللهُ ... إِذَا عَمِلْتُهُ

وَأَحَبَّنِي النَّاسُ

حَدِيثُ ... فَقَالَ

فِي الدُّنْيَا ... ازْهَدْ

يُحِبُّكَ اللهُ

وَازْهَدْ ... فِيمَا فِي أَيْدِي النَّاسِ

يُحِبُّكَ النَّاسُ

ابْنُ مَاجَه ... حَدِيثُ ... رَوَاهُ

ގެ ވާހަކަ. وَغَيْرَهُ އެވެ ބުނެފައިވަނީ. މިކަލިމައަކީ عَرَب ބަހުގައި

زَاهِدُ ކަމުގެ މުރާދަކީ مَعْنَى އަކީ ދުނިޔޭގެ ތަކެތި ދޫކޮށްލުމެވެ

ފުށުން ދުނިޔޭގެ ކަންކަމަށް ލޯބިނުކުރުމެވެ. އަދި ދުނިޔޭގެ ތަކެތި ނުލިބުމުން ހިތާމަނުކުރުމެވެ

ދެވެ. شَرِيعَةُ ގައި زَاهِدُ ކަމުގެ މުރާދަކީ مَعْنَى އަކީ حَلَالُ ކަމަށް

يَقِيْنُ ނުވާ حَلَالُ ތަކެތީގެ ތެރެއިން ފުދޭވަރަށް ނަގައި ބާކީ ދޫކޮށްލުމެވެ

އެކަން ދޫކޮށްލުމަކީ ސުންނަތެކެވެ.

الحديث الثاني والثلاثون

عَنْ أَبِي سَعِيْدٍ سَعْدِ بْنِ مَالِكِ بْنِ سِنَانٍ الخُدْرِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ

ގެ ފަރާތުން ރިވާވެގެންވެއެވެ. سَعْدُ بْنِ مَالِك ގެ ދަރިކަލުން

ބުނެއެވެ. أَنَّ رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ އަށް ﷲ ގެ ސަލާމާއި

صَلَوَاةُ ލެއްވުން. رَسُوْلُ اللهِ ގެ ކަލާނގެ قَالَ حَدِيْثُ ގެ މާނައަކީ. لَا ضَرَرَ

ގެ މާނައަކީ އެހެން މީހަކަށް ގެއްލުމެއް ދިނުމެއް ނުވެއެވެ. وَلَا ضِرَارَ ގެ މާނައަކީ

ގެއްލުމަކަށް ބަދަލުގައި އެހެން މީހަކަށް ގެއްލުމެއް ދިނުމެއް ނުވެއެވެ. رَوَاهُ ابْنُ مَاجَه

وَالدَّارَقُطْنِيُّ وَغَيْرُهُمَا، މިހަދީސް ރިވާކުރެއްވީ ابن ماجه އާއި دارقطني އާއި

ހެޔޮ ހޭލުންތެރި އިމާމުންނެވެ. ތިން މުސްލިމަކާ ދެމެދު އެއްބަޔަކު

އެ. وَلَقَدْ قَالَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ އަށް ﷲ ގެ ސަލާމާއި صَلَوَاةُ

ލެއްވުން. ތިމަން ކަލޭގެފާނު حَدِيْثُ ގެ މާނައަކީ. المُسْلِمُ أَخُو المُسْلِمِ

مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ [illegible]

مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ [illegible]

[illegible] عَذَابُ [illegible] مُجَاهِدُ [illegible]

[illegible] قَالَ، حَدِيثُ [illegible] إِنَّ لِجَهَنَّمَ [illegible]

[illegible] سَاحِلًا [illegible] كَسَاحِلِ الْبَحْرِ

[illegible] فِيهِ [illegible] هَوَامٌّ [illegible]

[illegible] وَحَيَّاتٌ [illegible] كَالْبُخْتِ، بُخْتُ [illegible] وَعَقَارِبُ [illegible]

[illegible] كَالْبِغَالِ، بَغَلُ [illegible] فَإِذَا اسْتَغَاثَ أَهْلُ النَّارِ

[illegible]

قَالُوا [illegible] السَّاحِلَ [illegible]

فَإِذَا أُلْقُوا فِيهِ [illegible]

سُلِّطَتْ عَلَيْهِمْ [illegible] وَتِلْكَ الْهَوَامُّ

[illegible] فَتَأْخُذُ [illegible]

أَشْفَارَ أَعْيُنِهِمْ [illegible] وَشِفَاهَهُمْ [illegible]

[illegible] وَمَا شَاءَ اللَّهُ [illegible]

[illegible] مِنْهُمْ [illegible]

تَكْشِطُهَا [illegible] كَشْطًا [illegible]

فيقولون [illegible] النار [illegible]
النار [illegible] فإذا القوا فيها [illegible]
[illegible] سلط عليهم [illegible]
[illegible] الجرب [illegible] فيحك أحدهم [illegible]
[illegible] جسده [illegible]
[illegible] حتى يبدو [illegible] عظمه [illegible]
[illegible] وأن جلد أحدهم [illegible]
[illegible] لأربعون ذراعا [illegible]
ويقال [illegible] يا فلان [illegible] هل تجد
[illegible] هذا [illegible] يؤذيك [illegible]
[illegible] فيقول [illegible] وأي أذى
[illegible] أشد من هذا [illegible]
[illegible] ويقال [illegible] هذا [illegible] بما كنت [illegible]
[illegible] تؤذي المؤمنين ، مؤمن [illegible]
في دار الدنيا [illegible] نسأل الله السلامة

الحديث الثالث والثلثون

عن ابن عباس رضي الله عنه [illegible]

عَبْدُاللهِ بْنِ عَبَّاسُ ގެ ކިބައިން ރިވާވެގެންވެއެވެ. أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ ދެއްވާ ސަލާމާއި ވަންދެން ހަމަ ދިވެ صَلَوَاةُ ދުރުދު رَسُولُ اللهِ ގެ ވަޙީން

قَالَ، حَدِيث ނަގާވަދުވާ ކަމަށް لَوْيُعْطَى النَّاسُ ދިނުމަކީ މީސްތަކުންނަށް ދޭން

ނަމަ بِدَعْوَاهُمْ އެމީހުންގެ دَعْوَى ތަކާއި ދިމާވާ ގޮތަށް ފަހެ

އެ ދަރަވަރު ދަޢުވާ ކުރާ دَعْوَى ތަކަށް دَعْوَى ކުރާ ދިމާވާ ގޮތްތަކަށް

ދިނުމަށް ބަލަނީ ނަމަ ލަސްކުރުމާ ނުލާ لَادَّعَى رِجَالٌ ބައެއް ފިރިހެނުން

دَعْوَى ކުރާނެއެވެ أَمْوَالَ قَوْمٍ ބައެއް ޤައުމުތަކުގެ މުދަލާއި ހުރިހާ

ތަކެތި وَدِمَاءَهُمْ އެމީހުންގެ ލޭތަކަށް ވެސް ކުރާނެއެވެ. وَلَكِنْ ދަންނާ

ދަރުބާރެއް مَعْنَى ދިނުމުގައި ގޮތަކީ ބަޔާންކޮށްދޭން ބޭނުންވާ ހެކި

ފަދަ دَعْوَى ކުރާ. دَعْوَى ތަކަށް ދިމާވާ ހެއްކެއް ހުށަހަޅައި

ދޭންޖެހޭނެއެވެ. اَلْبَيِّنَةُ ހެކި ހުށަހަޅަން ޖެހެނީ وَعَلَى الْمُدَّعِي

دَعْوَى ކުރާ މީހާއެވެ وَالْيَمِيْنُ ހުވާ ކުރަން ޖެހެނީ عَلَى

مَنْ اَنْكَرَ دَعْوَى ދޮގުކުރާ މީހާއެވެ. ދެން ހަމަ

مَعْنَى ގައި ބުނެލަން دَعْوَى ކުރާ މީހާ ހެކިދޭންޖެހޭ. ދެން

ހެކި ނެތްނަމަ ހުވާ ކުރަން ބަލާނީ دَعْوَى ދޮގު

ކުރާ މީހާއެވެ. ދެން ހުވާ ކުރުމުން دَعْوَى ބާޠިލުވާ

ކަމަށް ބަލާނީ ހުވާގެ ބާރުގައި دَعْوَى ކުރާ މީހާގެ ހައްޤު

[illegible]

[illegible]

[illegible] فِقْهُ [illegible]

[illegible] أَصْل [illegible] حَدِيث [illegible]

رَوَاهُ [illegible] حَدِيث [illegible] الْبَيْهَقِي [illegible] وَغَيْرُهُ [illegible]

[illegible]

الحَدِيثُ الرَّابِعُ وَالثَّلٰثُونَ

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ [illegible] أَبُو سَعِيد الْخُدْرِيّ [illegible]. قَالَ [illegible]. سَمِعْتُ [illegible]. رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ — [illegible] صَلَوَاة [illegible] رَسُول الله [illegible] حَدِيث [illegible] مَنْ رَأَى مِنْكُمْ [illegible] مُنْكَرًا [illegible] مُنْكَرَات [illegible] فَلْيُغَيِّرْهُ [illegible] تَغَيّر [illegible] بِيَدِهِ [illegible] فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ [illegible] فَبِلِسَانِهِ [illegible]. فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ [illegible] فَبِقَلْبِهِ [illegible]. وَذٰلِكَ [illegible] أَضْعَفُ الْإِيمَانِ [illegible]. رَوَاهُ [illegible] حَدِيث [illegible].

مُسْــــلِمُ، مُسْلِمُ ގެ އަޚާ

الحَدِيثُ الخَامِسُ وَالثَّلَاثُونَ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ ގެފާނުގެ ފަރާތުން ރިވާވެގެން ވެއެވެ

أَبُوهُرَيْرَةَ ގެފާނު ރިވާކުރެއްވި ޙަދީޘެކެވެ. قَالَ ވިދާޅުވިއެވެ

ވިދާޅުވިއެވެ. قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ގެ صلواة

ގެ رَسُولُ اللّٰهِ ގެ ޙަދީޘް حَدِيثُ ކުރައްވައެވެ. لَا تَحَاسَدُوا ތި

ޔަބައިމީހުން حَسَدَ ނުކުރާށެވެ. وَلَا تَنَاجَشُوا ތިޔަބައިމީހުން

ނުކުރާށެވެ. وَلَا تَبَاغَضُوا ތިޔަބައިމީހުން އެކަކު އަނެކަކާ ނުރުހޭ

وَلَا تَدَابَرُوا ތިޔަބައިމީހުން އެކަކު އަނެކަކާ ފުރަގަސްދީ ނުލާށެވެ.

وَلَا يَبِعْ بَعْضُكُمْ ތިޔަބައިމީހުން ކޮންމެ ބަޔަކު ނުވިއްކާށެވެ

ނުވިއްކާށެވެ. عَلَى بَيْعِ بَعْضٍ އަނެއް ބަޔެއްގެ ވިއްކުމުގެ މަތީގައި

ވިއްކުމުގެ މަތީގައި. وَكُونُوا ތިޔަބައިމީހުން ވާށެވެ. عِبَادَ اللّٰهِ ،

اللّٰه ގެ އަޅުތަކުންނޭވެ. إِخْوَانًا އަޚުންނެއްގެ ގޮތުގައި

ވެގެން ތިބޭށެވެ. الْمُسْلِمُ، إِسْلَامْ ވީމީހާ أَخُو الْمُسْلِمِ، إِسْلَامْ

ވީމީހާގެ أَخَا އެވެ. لَا يَظْلِمُهُ އޭނާ އެމީހާއަށް ޡުލްމު ނުކުރާނެއެވެ

وَلَا يَخْذُلُهُ އޭނާ އެމީހާ ބަލިކަށި ނުކުރާނެއެވެ. وَلَا يَكْذِبُهُ

އޭނާ އެމީހާއާ ދޮގު ނުހަދާނެއެވެ. وَلَا يَحْقِرُهُ އޭނާ އެމީހާއަށް ފުރައްސާރަ ނުކުރާނެއެވެ

مِنَ الشَّرِّ ... بِحَسْبِ امْرِئٍ ...

أَنْ يَحْقِرَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ

كُلُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ

حَرَامٌ، حَرَامٌ ... دَمُهُ

وَمَالُهُ ... وَعِرْضُهُ

رَوَاهُ ... حَدِيثٌ ... مُسْلِمٌ، مُسْلِمٌ

الحديث السادس والثلاثون

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ

أَبُو هُرَيْرَةَ ... أَنَّ رَسُولَ

اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ ... صَلَوَاةُ

رَسُولُ اللهِ ... حَدِيثٌ ... مَنْ نَفَّسَ عَنْ مُؤْمِنٍ

... كُرْبَةً

مِنْ كُرَبِ الدُّنْيَا ...

نَفَّسَ اللهُ عَنْهُ ...

كُرْبَةً ... مِنْ كُرَبِ يَوْمِ الْقِيٰمَةِ، قِيٰمَةٌ ...

... وَمَنْ يَسَّرَ عَلَى مُعْسِرٍ ...

... يَسَّرَ اللهُ عَلَيْهِ

[illegible]

[illegible] فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ [illegible] وَمَنْ سَتَرَ

مُسْلِمًا ، إِسْلَامْ [illegible] سَتَرَهُ

اللّٰهُ [illegible] فِي الدُّنْيَا وَ

الْآخِرَةِ [illegible] وَاللّٰهُ [illegible]

[illegible] فِي عَوْنِ الْعَبْدِ [illegible] مَادَامَ

الْعَبْدُ [illegible] فِي عَوْنِ أَخِيهِ [illegible] إِسْلَامْ

[illegible] وَمَنْ سَلَكَ [illegible]

[illegible] طَرِيقًا [illegible] يَلْتَمِسُ فِيهِ [illegible]

عِلْمًا ، عِلْمْ [illegible] سَهَّلَ اللّٰهُ لَهُ [illegible]

[illegible] طَرِيقًا [illegible] إِلَى الْجَنَّةِ [illegible] وَمَا

اجْتَمَعَ قَوْمٌ [illegible] فِي بَيْتٍ [illegible]

[illegible] مِنْ بُيُوتِ اللّٰهِ تَعَالَى [illegible]

[illegible] يَتْلُونَ [illegible]

كِتَابَ اللّٰهِ [illegible] وَ

يَتَدَارَسُونَهُ [illegible] بَيْنَهُمْ [illegible]

[illegible] إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمْ [illegible]

السَّكِينَةُ ސަކީނާ ބާވައިލެވިގެންނެވެ. وَغَشِيَتْهُمُ އަދި އެއުރެންނަށް ނިވާވެގެންނެވެ الرَّحْمَةُ

ރަޙްމަތް. وَحَفَّتْهُمُ އަދި އެއުރެން ވަށާލައިގެންނެވެ الْمَلَائِكَةُ މަލާއިކަތުން. އަދި

ހަނދުމަކުރައްވާނެއެވެ وَذَكَرَهُمُ اللهُ ﷲ ތަޢާލާ އެއުރެން ހަނދުމަކުރައްވައެވެ. އެކަލާނގެ ޙަޟްރަތުގައިވާ

ފަރާތްތަކުގެ فِيمَنْ عِنْدَهُ އެކަލާނގެ ގާތުގައިވާ حضرة ގެ ތެރޭގައި. އަދި ހަނދުމަކުރައްވައެވެ.

އަދި ވަކިމީހަކު وَمَنْ أَبْطَأَ بِهِ عَمَلُهُ އެމީހެއްގެ ޢަމަލު ލަސްކޮށްފިމީހާ عمل ގެ ސަބަބުން

ފަސްވެއްޖެ މީހާ ކުރިއަށް ނުދާނެއެވެ لَمْ يُسْرِعْ بِهِ އެމީހާގެ ނަސަބު ކުރިއަށް

ނުގެންދާނެއެވެ. އެމީހެއްގެ نَسَبُهُ އެމީހެއްގެ ނަސަބު ކުރިއަށް ނުގެންދާނެއެވެ.

رَوَاهُ މި حديث ރިވާކުރެއްވީ مُسْلِمٌ، مسلم ގެފާނެވެ.

الْحَدِيثُ السَّابِعُ وَالثَّلَاثُونَ

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا ﷲ ރުއްސެވުން އެދެވިގެންވާ އިބްނު ޢައްބާސް

ގެފާނު عبد الله بن عباس ގެފާނުގެ ކިބައިން ރިވާވެގެންވެއެވެ. عَنْ رَسُولِ اللهِ

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ އެކަލޭގެފާނަށް صلوات އާއި ސަލާމް رسول الله ގެ ކިބައިން

ރިވާކުރައްވައެވެ فِيمَا يَرْوِيهِ އެކަލޭގެފާނު ރިވާކުރައްވާ ކަންތަކުގެ ތެރެއިން

އެކަލޭގެފާނުގެ ރަސްކަލާނގެ عَنْ رَبِّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى ބަރަކާތްތެރިވެ މަތިވެރިވެވޮޑިގެންވާ

ރަސްކަލާނގެ ކިބައިން ރިވާކުރައްވައި ވިދާޅުވިއެވެ.

ވިދާޅުވިއެވެ قَالَ ކަލޭގެފާނު މި حديث ގައި ވިދާޅުވިއެވެ. إِنَّ اللهَ تَعَالَى

ހަމަކަށަވަރުން ﷲ ތަޢާލާ ހެޔޮކަންތައްތައް ލިޔުއްވައިފިއެވެ كَتَبَ الْحَسَنَاتِ އަދި

ثُمَّ وَالسَّيِّئَاتِ

ذٰلِكَ بَيَّنَ

فَمَنْ هَمَّ بِحَسَنَةٍ

فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللّٰهُ

عِنْدَهُ حَسَنَةً

حَسَنَةً كَامِلَةً وَإِنْ هَمَّ

بِهَا فَعَمِلَهَا

كَتَبَهَا اللّٰهُ

عِنْدَهُ عَشْرَ حَسَنَاتٍ

إِلَى سَبْعِمِائَةِ ضِعْفٍ

إِلَى أَضْعَافٍ كَثِيرَةٍ وَإِنْ هَمَّ

بِسَيِّئَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا

كَتَبَهَا اللّٰهُ

عِنْدَهُ حَسَنَةً حَسَنَةً كَامِلَةً

وَإِنْ هَمَّ بِهَا

فَعَمِلَهَا كَتَبَهَا اللّٰهُ

سَيِّئَةً وَاحِدَةً

ނުވާނެ ކަމުގައި ބުނެވޭ. رَوَاهُ މި حَدِيث ނަގުލުކުރެއްވީ الْبُخَارِي
وَمُسْلِم ގެ ދެ އިމާމުންނެވެ.

الحديث الثامن والثلاثون

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ގެ ކިބައިން ރިވާވެގެން ވެއެވެ.
އެ أَبُوهُرَيْرَة ގެ ނަން ކިޔުން ބުނެވުނުގޮތުން ވެއެވެ. قَالَ އެ ބޭކަލެއް
ވިދާޅުވިއެވެ. قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ނަބިއްޔާ
صَلَوَات ގެ ކިބައިން رَسُول الله ގެ ކިބައިން حَدِيث ކުރެއްވިއެވެ. إِنَّ اللهَ
تَعَالَىٰ އަށް ވަޙީ ކުރައްވައި ވިދާޅުވެފައި ވެއެވެ. قَالَ، وَحِي ކުރެ
އްވިއެވެ. مَنْ عَادَىٰ لِي وَلِيًّا މި ތިމަން ރަސްކަލާނގެ ވަލީއަކާ ދުޝްމަނަ
ކަމުގައި އަނބުރައި ހުރެއްޖެ ނަމަ فَقَدْ آذَنْتُهُ ފަހެ ތިމަން ކަލާނގެ
ހަނގުރާމައިން އެމީހަކާ ހަނގުރާމަ ކުރުމަށް އިޢުލާނު ކުރީމެވެ. بِالْحَرْبِ އަދި
ނުވެއެވެ. وَمَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي މި ތިމަން ކަލާނގެ އަޅާ އެއްވެސް
މި ތިމަން ކަލާނގެ ކައިރިވެ ކުރިއެރުމަށް އެއްޗެއްގެ ސަބަބުން. بِشَيْءٍ އެއް ވެސް
ދިނުމުން أَحَبَّ إِلَيَّ މި ތިމަން ކަލާނގެ ލޮބުވެތި އަލަށް ކުރާ ﷲ ޙައްޤު ކަން
وَمِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ އެ އަޅާ މައްޗަށް ފަރުޟު ކުރެއްވީ ތިމަން ކަލާނގެ
فَرْض ކަމުން ކަނޑައަޅައި ދިނީމެވެ. وَمَا يَزَالُ عَبْدِي މި ތިމަން ކަލާނގެ
އަޅާ ނަފުލު ފަދަ އަޅުކަމުން ވާނެއެވެ. يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ މި ތިމަން ކަލާނގެ

ކިބައިން ކުރާ ނަފިލަތް ކަންތައްތަކުން ބިއްނަވާފިލް، بِالنَّوَافِلِ ގެ ސަބަބުން ތިމަންރަސްކަލާނގެއާ ގާތްވަމުން

ދާނެއެވެ. ދެން ތިމަންރަސްކަލާނގެ އޭނާއަށް ލޯބިވާނެއެވެ. حَتَّىٰ أُحِبَّهُ ގެ މާނައަކީ

އެހެންކަމުން ތިމަންރަސްކަލާނގެ އޭނާއަށް ލޯބިވާ ވަރަށް فَإِذَا أَحْبَبْتُهُ ގެ މާނައަކީ ފަހެ ތިމަންރަސްކަލާނގެ

އޭނާއަށް ލޯބިވެއްޖެނަމަ ތިމަންރަސްކަލާނގެ ވާނީ كُنْتُ ގެ މާނައަކީ ތިމަންރަސްކަލާނގެ ވާނީ

އޭނާގެ ކަންފަތް ކަމުގައެވެ. سَمْعَهُ އޭނާގެ އަޑުއަހާ ކަންފަތް ކަމުގައެވެ. ކަންފަތަކީ

ކޮބައި. الَّذِي އެއީ އޭނާ يَسْمَعُ بِهِ އޭނާ އެއިން އަޑުއަހާ. وَبَصَرَهُ

އޭނާގެ ލޯ ކަމުގައެވެ. الَّذِي އެ ލޯލައި يُبْصِرُ بِهِ އޭނާ އެއިން ބަލާ

ލޯ ކަމުގައެވެ. وَيَدَهُ އޭނާގެ އަތް ކަމުގައެވެ. الَّتِي އެ އަތުން

يَبْطِشُ بِهَا އޭނާ ހިފާ އަތް ކަމުގައެވެ. وَرِجْلَهُ އޭނާގެ ފައި ކަމުގައެވެ

الَّتِي އެ ފައިން يَمْشِي بِهَا އޭނާ ހިނގާ ފައި ކަމުގައެވެ. މި ޙަދީޘް

ރިވާ ކުރެއްވީ ބުޚާރީ ގެ ސަހީހުގައެވެ. މި ޙަދީޘް ބުޚާރީ ސަހީހުގެ

حَدِيث ކަމަށް ހެދިފައި ވަނީއެވެ. މި حَدِيث ކަމަށް ބުނެ ދެވޭ

ވާހަކަތަކާ ބެހޭ ގޮތުން ދެކެވޭ ޢިބާރާތްތަކުގެ ތެރެއިން ވެސް

خِلَافُ عَادَة މި كَرَامَات ދައްކުވައިދިން ވަލީންގެ ސަބަބުން ފާޅުވި

ތަކެއްޗާއި عَجَائِب އެންމެ ގިނައެވެ. މި حَدِيث ތެރެއިން ދެނެގަނެވޭ

ހުރިހާ ކަމެއްގެ مَعْنَى އެނގޭނެ حَقِيقَةُ ބަޔާން ކުރެވިފައި ވާ

ގޮތުން ބޭނުމެއް ނުވާނެއެވެ. حَدِيثُ تَفْسِيرُ ކުރަން ޖެހޭނީ

ބޭނިކަމުގައި އަހުރެން ދެއްވާ ވާހަކަ ވެސް ފަހުމަ ވޭތޯ مُتْقَنْ ވީ އެއްޗެއް

އެއްޗަކީ ހިތަށް ނުކުމެ އުޅުނު ބޮޑު ބާރެއް ވުޅުގެ ނަގައި ހާދަ އަޅުއަކު

ވެސް އެއަށް ފަހުމު ވާދެ ވެރިކަން ދެއްވާ ފަހަރު ގަވާއިދު މެހުތަ ވެސް ލިބޭ ވަރަކަށް

ނުވާ ވާހަކަ ވަރު ވެސް ހަމަ ޖަވާބު ދެއްވަނީ ވީ ހިނގާ ދެއްވާ ކަމާ ވެސް ދޭ ...

އޭގެ. وَإِنْ سَأَلَنِيْ މިބަސްފުޅުގެ މާނަ އަކީ އެ ކަމަކަށް ހިނގާ ދެއްވަން ދޭ

އެއް މިހެން ދޭތެރޭ އެ މަސައްކަތް أَعْطَيْتُهُ އެކަމަށް ދެއްވީމެވެ. އަދި އެ ކަމަކު

ދެވޭހާ... وَلَئِنِ اسْتَعَاذَنِيْ މިބަސްފުޅުގެ މާނައަކީ ހިނގާ ދެއްވާ ކަމާ ބަނދެ ދޭން

އެ ކަމަކު ދޭމީހާ ފަހުމަ ވާ ކަމާ ވަނީ لَأُعِيْذَنَّهُ އެކަމަށް ކަމާ ވެސް

ދިގު ވާހަކަ ވެދޭ ހިނގާ. رَوَاهُ މި حَدِيْثُ ރިވާ ކުރެއްވީ الْبُخَارِيْ

بُخَارِيْ ގެ ނަމެވެ.

الْحَدِيْثُ التَّاسِعُ وَالثَّلَاثُوْنَ

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا މި ބަސްފުޅުގެ މާނައަކީ ވަޙުޔު ކުރެއްވުން

ވެސް ވީ عَبْدُ اللّٰهِ بْنِ عَبَّاسُ އެ ބޭފުޅާ ވިދާޅުވީ ކަމަށެވެ. أَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ދެއްވާ ކަމުގެ ވާހަކަ ދެއްކެވި صَلَوَاتُ ލިބޭ

رَسُوْلُ اللّٰهِ ގެ ބަސްފުޅު حَدِيْثُ ރިވާ ކުރެއްވި إِنَّ اللّٰهَ تَعَالَى ދެއްވާ

ވަރު ދެއްވީ ދެވޭ ކަމާ ބައްލަވާ ވެސް تَجَاوَزَلِيْ މިބަސްފުޅުގެ ވެސް ވަނީ

ދަން މި عَنْ أُمَّتِي ތިމަންކަލޭގެފާނުގެ އުއްމަތުގެ މީހުންނަށް عَفْوُ ކުރައްވައިފި ކަމުގައި

ވެއެވެ. الْخَطَأ ކުށުން ހިނގާ ކަންތައްތަކާއި أُمَّة ގެ މީހުންނަށް ހަނދުމަނެތިގެން

ވެސް. وَالنِّسْيَانَ ހަނދުމަނެތިގެން ހިނގާ ކަންތައްތަކާއި ބާރުލައިގެން

ކުރުވާ وَمَا اسْتُكْرِهُوا عَلَيْهِ އެއީ ބާރުލައިގެން ކުރުވާ ކަންތައްތަކެވެ.

އެކަންކަމުގެ ފާފަ ﷲ ތަޢާލާ ނުހިފުއްވާނެއެވެ. ހަމަ އެކަންކަން ޢަފޫކުރައްވައިފިއެވެ.

رَوَاهُ މި حَدِيث ރިވާކުރެއްވީ ابْنُ مَاجَه وَالْبَيْهَقِي ފަދަ އިމާމުންނެވެ.

الْحَدِيثُ الْأَرْبَعُونَ

عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا ގެ ކިބައިން ރިވާވެގެން ވެއެވެ. އިބްނު

عُمَرُ ގެ ދަރިކަލުން ރިވާކުރައްވާ ގޮތުގައި ވިދާޅުވިއެވެ.

قَالَ އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. أَخَذَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ގެ މައްޗަށް صَلَوَات ވެގެންވާ رَسُولُ اللهِ ގެ ކަލޭގެފާނު

ހިފުއްވާ ވިދާޅުވިއެވެ. بِمَنْكِبَيَّ މި ދެކޮނޑުގައި ހިފުއްވާ ވިދާޅުވިއެވެ.

فَقَالَ އަދި حَدِيث ގައި ވިދާޅުވިއެވެ. كُنْ ތިބާ ވާށެވެ. فِي الدُّنْيَا ދުނިޔޭގައި

ތިބާ كَأَنَّكَ ތިބާ ވާނީ ހަމަ غَرِيبٌ ބީރައްޓެހި މީހަކު ފަދައިން

ނުވަތަ. أَوْ عَابِرُ سَبِيلٍ މަގުމަތީގައި ދަތުރުކުރާ މީހަކު ފަދައިން

ވާށެވެ. وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ عُمَرَ ގެ ދަރިކަލުން ވިދާޅުވާ ގޮތުގައި

يَقُولُ ވިދާޅުވިއެވެ. ކަލޭ إِذَا أَمْسَيْتَ ހަވީރުވެއްޖެނަމަ

ފަހެ فَلَا تَنْتَظِرِ الصَّبَاحَ ހެނދުނަށް އިންތިޒާރު ނުކުރާށެވެ. وَإِذَا

أَصْبَحْتَ ހެނދުނުވެއްޖެނަމަ ފަހެ فَلَا تَنْتَظِرِ الْمَسَاءَ ހަވީރަށް

އިންތިޒާރު ނުކުރާށެވެ. وَخُذْ ހިފާށެވެ. مِنْ صِحَّتِكَ ކަލޭގެ

ސިއްހަތުން ކަލޭގެ ބަލިވުމަށްޓަކައި لِمَرَضِكَ ކަލޭގެ ބަލިވުމަށް

ތައްޔާރުވާށެވެ. وَمِنْ حَيَاتِكَ ކަލޭގެ ދިރުމުން ކަލޭގެ

لِمَوْتِكَ ކަލޭގެ މަރަށް ތައްޔާރުވާށެވެ. رَوَاهُ މި حَدِيثُ

ރިވާކުރެއްވީ الْبُخَارِي ، بُخَارِي އެވެ.

الْحَدِيثُ الْحَادِي وَالْأَرْبَعُونَ

عَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا ގެ

ކިބައިން ރިވާކުރެވިފައިވެއެވެ. عَبْدُ اللهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاص އީ

ހަމަ އެކަކެވެ. قَالَ ވިދާޅުވިއެވެ. ކީކޭތޯ ވިދާޅުވީ. قَالَ

رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ އެކަލޭގެފާނަށް صَلَوَاتُ ލެއްވި رَسُولُ اللهِ

ވިދާޅުވި حَدِيثُ ވިދާޅުވިއެވެ. لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ ތިޔަބައިމީހުން

ކޮންމެ އަކަކު ވެސް އީމާނެއް ނުވާނެއެވެ. حَتَّى يَكُونَ هَوَاهُ

އޭނާގެ އެދުން ވާންދެން تَبَعًا تبع ވާ لِمَا جِئْتُ بِهِ

ހިމަނުކުރެވޭ ގޮތަށް ހިތުގެ އެދުންތައް ދީނާ އެއްގޮތް ނުވާހާ ހިނދަކު ކަމެވެ. ހިތުގެ

ބޭނުންތަކާއި ފުރިހަމަ ދީނާ ދެމެދު މُؤْمِنْ ވުމުގެ ފުރިހަމަ ސިފަ ހުރުމަކީ

ދީނާ ތަބާވެގެން ތިބުމެވެ. އެހެނީ ހިތުގެ އެދުންތަކަށް ދިޔުމުން ދީނަށް تَبَعُ ވާ

ބަޔަކަށް ނުވެވޭނެއެވެ. ހިތުގެ ބޭނުންތައް ދީނަށް ތަބާވާ ބަޔަކީ ޙަޤީޤީ

މުއުމިނުންނެވެ. ހިތުގެ ބޭނުން ދީނާ އެއްގޮތް ކުރުމަކީ މުއުމިނުގެ ސިފަ

حَضْرَةُ ނަބިއްޔާގެ ޝަރީޢަތާ ދެކޮޅު ނުވާގޮތަށް ހިތުގެ އެދުންތައް ހުރުން

إِسْلَامْ دِينُ ގެ ބޭނުންތަކާއި ނަބަވީ شَرِيعَةُ ގެ ހުރިހާ حُكْمُ

ތަކަށް ހިތުން تَبَعُ ވެ طَبِيعَةُ ދީނާ އެއްގޮތް ކުރުމެވެ. ހިތުގެ

ބޭނުމަކީ ދީނުގެ ބޭނުންކަމުގައި ހެދުމަކީ ފުރިހަމަ މުއުމިނެއްގެ ސިފައެވެ

އެވެ. رَوَاهُ ދި حَدِيثُ ނަގާފައިވަނީ مُسْلِمُ مُسْلِمُ ގެ ސައްޙަ ..

الحديث الثاني والاربعون

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ގެފާނުގެ ކިބައިން ރިވާކުރެއްވި

ހަދީޘް أَنَسُ ގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. قَالَ ވިދާޅުވިއެވެ

ފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. سَمِعْتُ އަހާލެއްވީމެވެ ފާނު ވިދާޅުވާ

ތަން رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ ޞަލަވާތް

ފާނު رَسُولُ اللهِ ގެ ފާނު حَدِيثُ ގެ ގޮތުގައި ވިދާޅުވެ. قَالَ اللهُ تَعَالَى

ޙަދީޘް ޤުދުސީއެއްގައި ﷲ ތަޢާލާ ވަޙީ ކުރެއްވިއެވެ. يَا ابْنَ آدَمَ އޭ

އާދަމުގެ ދަރިފުޅާއެވެ. إِنَّكَ ހަމަކަށަވަރުން ތިބާ ތިމަންރަސްކަލާނގެއަށް مَا دَعَوْتَنِيْ

ދުޢާކޮށް ދެންނެވި ހިނދަކު ދުޢާ ގަބޫލުކުރެއްވުމަށް އެދި وَرَجَوْتَنِيْ

ތިމަންރަސްކަލާނގެއަށް އުންމީދުކުރާ ހިނދަކު غَفَرْتُ لَكَ ތިބާއަށް ތިމަންރަސްކަލާނގެ

ފާފަ ފުއްސަވައިދެއްވާނަމެވެ. مَا كَانَ مِنْكَ ތިބާގެ ކިބައިން

ހުރި ފާފަތަކެއް ތިމަންރަސްކަލާނގެ وَلَا أُبَالِيْ ފަރުވާލެއް ނުބައްލަވާ

ފުއްސަވައިދޭނަމެވެ. يَا ابْنَ آدَمَ އޭ އާދަމުގެ ދަރިފުޅާއެވެ. وَلَوْ بَلَغَتْ ذُنُوْبُكَ

ތިބާގެ ފާފަތައް އުޑުގެ ވިލާތަކާ ހަމައަށް عَنَانَ السَّمَاءِ އުޑުގެ ވިލާތަކާ ހަމައަށް

ދިޔަޔަސް. ثُمَّ اسْتَغْفَرْتَنِيْ ދެން ތިމަންރަސްކަލާނގެއަށް ފާފަ ފުއްސެވުން

އެދިއްޖެނަމަ ތިބާއަށް غَفَرْتُ لَكَ ތިބާއަށް ތިމަންރަސްކަލާނގެ

ފާފަ ފުއްސަވައިދެއްވާނަމެވެ. يَا ابْنَ آدَمَ އޭ އާދަމުގެ

ދަރިފުޅާއެވެ. إِنَّكَ ހަމަކަށަވަރުން ތިބާ لَوْ أَتَيْتَنِيْ ތިމަންރަސްކަލާނގެ

ޙަضْرَة އަށް ބިމުގެ ފުރިހަމަ ބޮޑުމިނަށް بِقُرَابِ الْأَرْضِ ބިމުގެ ފުރިހަމަ

ބޮޑުމިނަށް خَطَايَا ފާފަތަކާއެކު ثُمَّ أَتَيْتَنِيْ ދެން ތިބާ ތިމަންރަސްކަލާނގެ

ޙަضْرَة އަށް އައިސްފިނަމަ لَا تُشْرِكُ بِيْ ތިމަންރަސްކަލާނގެއަށް

ބައިވެރިއެއް ނުކޮށް شَرِيْكُ ބައިވެރިއެއް شَيْئًا އެއްވެސް ތަކެއްޗެއް لَأَتَيْتُكَ

ތިބާއަށް ތިމަންރަސްކަލާނގެ ދެއްވާނަމެވެ. بِقُرَابِهَا އޭގެ

مَغْفِرَةً رَوَاهُ حَدِيْثٌ

التِّرْمِذِيُّ تِرْمِذِيْ صَدَقَ رَسُوْلُ اللّٰهِ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَضِيَ اللّٰهُ عَنْ كُلِّ الصَّحَابَةِ أَجْمَعِيْنَ، وَعَنْ

رَاوِيْ أَحَادِيْثِ سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ وَعَنِ التَّابِعِيْنَ وَتَابِعِيْهِمْ إِلَى يَوْمِ الدِّيْنِ

اَللّٰهُمَّ إِنَّا

نَدْعُوْكَ دُعَا كَمَا

أَمَرْتَ وَنَرْجُوْكَ

كَمَا عَلَّمْتَ

فَاغْفِرْ لَنَا

كَمَا وَعَدْتَّ وَعْدُ

اَللّٰهُمَّ

فَكَمَا أَخْرَجْتَنَا

إِلَى الدُّنْيَا عَلَى الْإِسْلَامِ

مِنْ غَيْرِ سُؤَالٍ سَبَقَ مِنَّا

إِلَيْكَ

فَأَخْرِجْنَا مِنْهَا مَعَ صِحَّةِ

الْإِيْمَانِ

اَللّٰهُمَّ اِنَّ ذُنُوْبِيْ اَكْثَرُ مِنْ اَنْ تُعَدَّ وَتُحْصٰى وَعَفْوُكَ اَوْسَعُ مِنْ ذُنُوْبِيْ
فَاغْفِرْلِيْ اَللّٰهُمَّ فَكَمَا وَفَّقْتَنِيْ لِاِتْمَامِ هٰذَا الْكِتَابِ، وَيَسَّرْتَ لِيْ
فِيْهِ الْاَسْبَابَ، فَاجْعَلْهُ خَالِصًا لِوَجْهِكَ، يَا وَهَّابُ، اَللّٰهُمَّ فَصَلِّ
وَسَلِّمْ عَلٰى مَنْ اَرْسَلْتَهُ رَحْمَةً لِّلْعَالَمِيْنَ، وَخَتَمْتَ بِهٖ دِيْوَانَ الْاَنْبِيَاءِ
وَالْمُرْسَلِيْنَ، وَعَلٰى اٰلِهٖ وَصَحْبِهٖ اَجْمَعِيْنَ، اَللّٰهُمَّ فَكَمَا جَعَلْتَنَا مِنْ اُمَّتِهٖ
فَاَكْرِمْنَا بِشَفَاعَتِهٖ، وَشَرِّفْنَا فِي الْجِنَانِ بِرُؤْيَتِهٖ اٰمِيْنَ اٰمِيْنَ
يَا رَبَّ الْعٰلَمِيْنَ

لَقَدْ حَظِيَ يَرَاعِيْ بِالْوُصُوْلِ اِلٰى اِنْتِهَاءِ هٰذِهِ السُّطُوْرِ وَوَقَفَ مُتَاَدِّبًا
لِمَنْ اَخْرَجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ، فِيْ يَوْمِ الْخَمِيْسِ الثَّامِنِ وَالْعِشْرِيْنَ
مِنْ شَهْرِ ذِي الْحِجَّةِ الْحَرَامِ سنة ١٣٣٤
الرَّابِعِ وَالثَّلٰثِيْنَ بَعْدَ ثَلٰثِمِائَةٍ وَاَلْفٍ
مِنَ الْهِجْرَةِ النَّبَوِيَّةِ
صلعم